

**Diagnoza i wyznaczenie
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
Miasta Elbląg**

listopad 2022 r.

SPIS TREŚCI

1	Wprowadzenie	2
2	Delimitacja jednostek analitycznych.....	3
3	Dane analityczne i wskaźniki delimitacyjne.....	6
4	Analizy wskaźnikowe	10
5	Obszary miasta z kumulacją zjawisk kryzysowych.....	11
	Bezrobocie	14
	Ubóstwo.....	14
	Przestępczość	16
	Wykluczenie społeczne ze względu na niepełnosprawność	16
	Bezradność i zagrożenie wykluczeniem społecznym	18
	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym	18
	Zmiany demograficzne	20
	Społeczne zjawiska uzupełniające	20
	Podsumowanie analizy zjawisk społecznych.....	23
6	Delimitacja obszaru zdegradowanego	28
	Negatywne zjawiska gospodarcze	28
	Negatywne zjawiska środowiskowe.....	29
	Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	31
	Negatywne zjawiska techniczne	31
	Obszar zdegradowany	36
7	Delimitacja obszaru rewitalizacji	38
	Spis rycin	40
	Spis tabel	40

1 WPROWADZENIE

Niniejszy raport diagnostyczny ma na celu wyznaczenie (delimitację) obszaru rewitalizacji w mieście Elbląg. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to fragment gminy, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, przede wszystkim ze sfery społecznej, ale także: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Ponadto powinien to być obszar, na którym z uwagi na istotne jego znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego.

Proces delimitacji obszaru rewitalizacji wymaga wskazania i określenia uprzednio obszarów miasta z kumulacją zjawisk kryzysowych oraz obszaru zdegradowanego. Obszar z kumulacją zjawisk kryzysowych to część miasta znajdująca się w stanie kryzysowym ze względu na szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, wskazanych w ustawie o rewitalizacji, w tym przede wszystkim: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Tereny w granicach obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym, na których występują ponadto negatywne zjawiska (jedno lub kilka) ze sfer: gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej można wyznaczyć jako obszar zdegradowany.

Przyjęta w niniejszym raporcie procedura delimitacji składa się z kilku następujących po sobie etapów, tj.:

- podział miasta na jednostki analityczne, które należy rozumieć jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach procedury obszary miasta, dla których możliwe jest pozyskanie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz w określonych ustawowo sferach zagadnień,
- określenie listy weryfikowalnych i obiektywnych wskaźników dostosowanych do lokalnych uwarunkowań, obrazujących zjawiska kryzysowe w poszczególnych sferach,
- zgromadzenie i przygotowanie danych do analiz wskaźnikowych, które przeprowadzono we współpracy z:
 - komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Elblągu (Departament Strategii i Rozwoju, Departament Urbanistyki i Architektury, Departament Edukacji, Departament Sportu i Rekreacji, Departament Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji, Departament Spraw Obywatelskich, Departament Świadczeń Rodzinnych, Departament Obsługi Urzędu, Departament Ochrony Środowiska),
 - Elbląskim Centrum Usług Społecznych,
 - Zarządkiem Budynków Komunalnych w Elblągu,
 - Powiatowym Urzędem Pracy w Elblągu,
 - Komendą Miejską Policji w Elblągu,
- przeprowadzenie analiz wskaźnikowych obszaru miasta w układzie jednostek analitycznych i poszczególnych sfer i zagadnień,
- określenie obszarów z kumulacją zjawisk kryzysowych, w których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych,
- delimitacja obszaru zdegradowanego, w którym zidentyfikowano, obok nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych, występowanie negatywnych

zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,

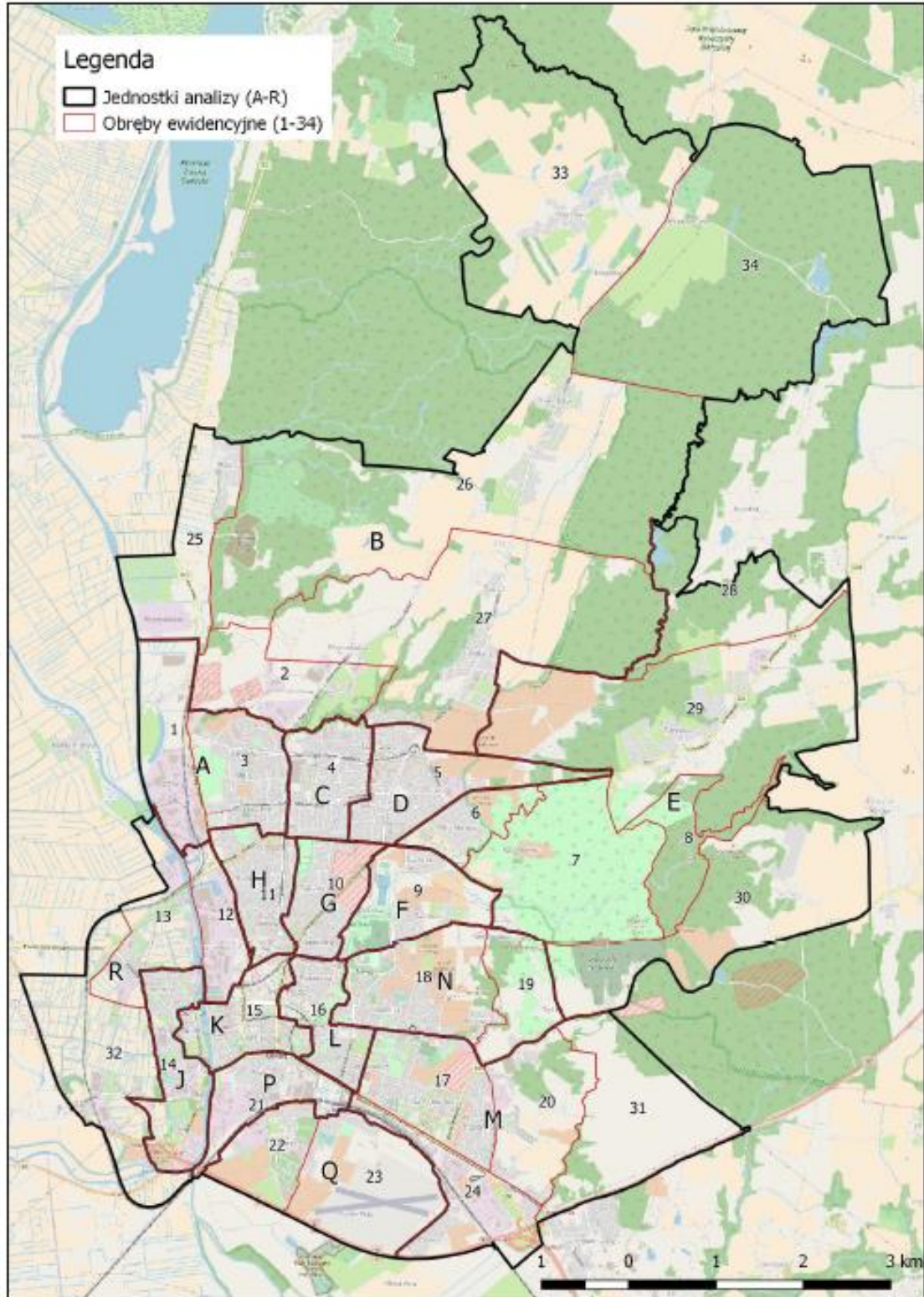
- delimitacja obszaru rewitalizacji cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, miasto zamierza prowadzić rewitalizację, o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni miasta i zamieszkałego przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców miasta.

2 DELIMITACJA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

Jednostki analityczne są to obszary spójne, dające się wyodrębnić jako pewne całości pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym. Podział miasta na jednostki analityczne opierał się na założeniu zachowania ciągłości procesów rewitalizacyjnych prowadzonych na podstawie *Lokalnego Programu Rewitalizacji Elbląga 2020+* (LPR) oraz uwzględnieniu struktury funkcjonalno-przestrzennej i sytuacji demograficznej miasta. Ponadto wymogi ustawy o rewitalizacji sprawiają, że granice jednostek zostały poprowadzone zgodnie z granicami ewidencyjnymi działek. Ustawa umożliwia zastosowanie specjalnych narzędzi wspierających proces rewitalizacji, które muszą być przypisane ściśle do określonych działek ewidencyjnych np. wprowadzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Przyjęte na wstępie prac założenie zachowania ciągłości procesów rewitalizacyjnych było podstawą podjęcia decyzji, że punktem wyjścia do podziału miasta na jednostki analityczne, będzie podział zastosowany w LPR. W dokumencie tym obszar miasta został podzielony na 16 jednostek, zgodnie z granicami obrębów ewidencyjnych (ryc. 1). Taki podział powodował jednak, że występowały znaczne dysproporcje pomiędzy poszczególnymi jednostkami pod względem liczby ludności zameldowanej w ich granicach. Przy takim podziale jednostki A, D, H, K, L i M liczyły od 10,2 tys. do ponad 16 tys. mieszkańców, podczas gdy w pozostałych jednostkach liczba mieszkańców wahała się w granicach od 1,2 tys. do 7,9 tys. Ze względu na morfologię i strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta, a także potrzebę uzyskania większej „ziarnistości” i porównywalności obszaru analitycznego, na potrzeby niniejszej analizy przyjęto podział miasta na 23 jednostki, zgodnie z ryc. 2 i tab. 1. W ten sposób otrzymano jednostki analityczne, w których liczba ludności zameldowanej według stanu na 31.12.2021 r. waha się w granicach od 1 140 do 7 473.

Rycina 1. Jednostki analityczne w Lokalnym Programie Rewitalizacji Elbląga 2020+

Rycina 2. Podział miasta na jednostki analityczne

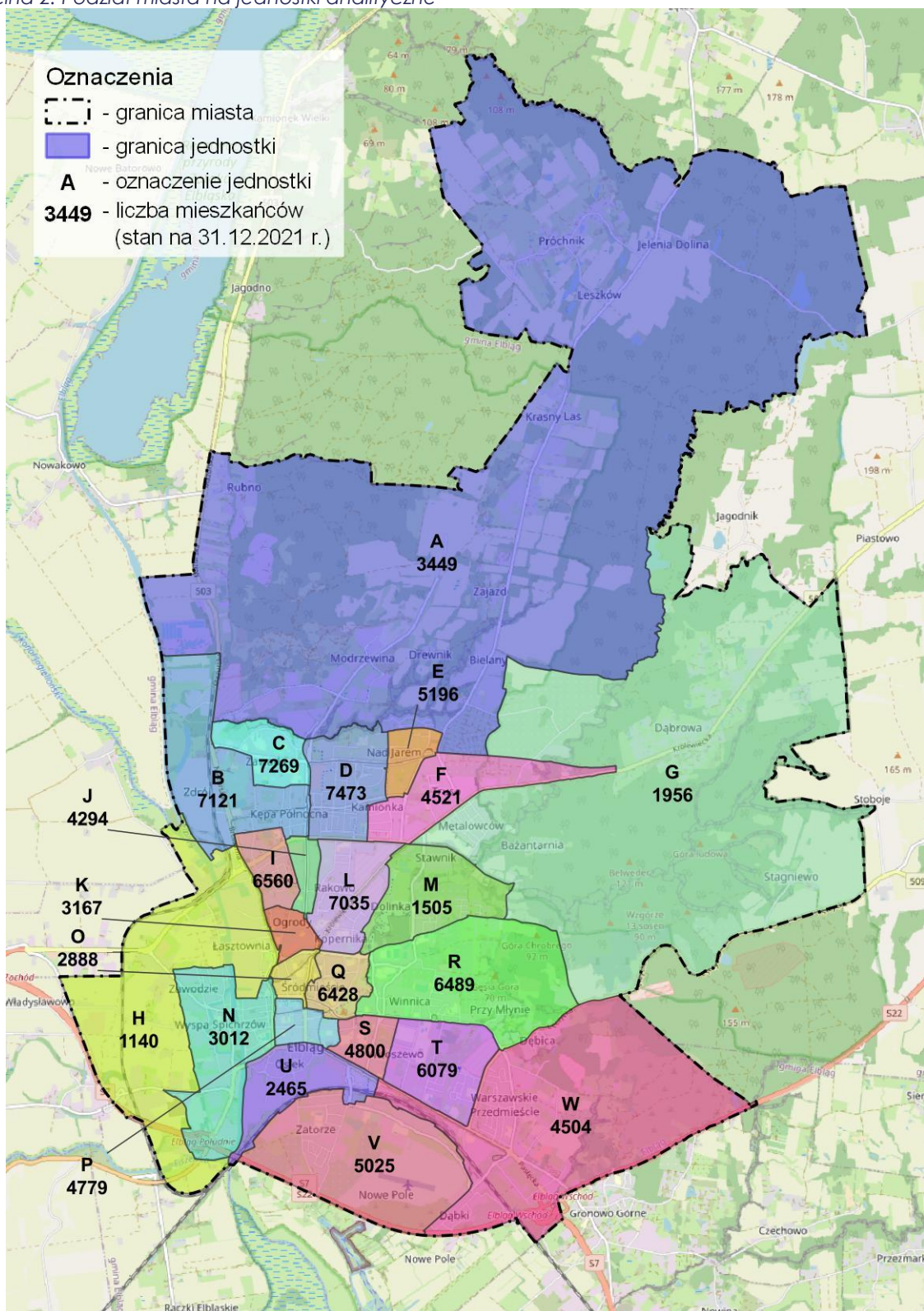

Tabela 1. Jednostki analityczne - zestawienie

Oznaczenie	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności (stan na 13.12.2021 r.)	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
A	32,2	3 449	107
B	2,1	7 121	3 322
C	0,6	7 269	11 433
D	1,1	7 473	6 512
E	0,4	5 196	14 077
F	1,3	4 521	3 583
G	16,6	1 956	118
H	4,6	1 140	245
I	0,5	6 560	13 503
J	0,3	4 294	16 129
K	0,3	3 167	11 444
L	1,0	7 035	6 804
M	1,4	1 505	1 098
N	1,9	3 012	1 624
O	0,3	2 888	11 272
P	0,4	4 779	13 592
Q	0,5	6 428	13 080
R	2,8	6 489	2 296
S	0,4	4 800	11 758
T	1,2	6 079	5 128
U	1,1	2 465	2 345
V	3,0	5 025	1 676
W	6,0	4 504	746
RAZEM	79,8	107 155	1 343

3 DANE ANALITYCZNE I WSKAŹNIKI DELIMITACYJNE

Na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgromadzony został zestaw danych analitycznych (tab. 2) i na tej podstawie przygotowana ostateczna lista wskaźników badawczych (tab. 3), które opracowano w oparciu o przepisy art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Stosownie do zapisów ustawy, w procesie delimitacji należy przeanalizować zjawiska w sferach:

- **społecznej**, w tym: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, poziom edukacji lub kapitału społecznego, poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym,
- **gospodarczej**, w tym: stopień przedsiębiorczości, kondycję lokalnych przedsiębiorstw,
- **środowiskowej**, w tym: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- **przestrzenno-funkcjonalnej**, w tym: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej stan techniczny, dostęp do podstawowych usług lub ich jakość, rozwiązania urbanistyczne w kontekście funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, poziom obsługi komunikacyjnej, dostępność lub jakość terenów publicznych,
- **technicznej**, w tym: stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ustawa o rewitalizacji określa ponadto, że w sferach: przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wskazanym jest przeanalizowanie zjawisk z zakresu dostępności, tj. niedostosowanie

infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz poziom zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Ze względu na lokalne uwarunkowania, dostępność danych oraz to, że wskazany w ustawie zakres analizy w tym kontekście dotyczy przede wszystkim rozwiązań o charakterze technicznym (architektonicznym, konstrukcyjnym), negatywne zjawiska w dziedzinie dostępności przeanalizowano w sferze technicznej. Natomiast w sferze przestrzenno-funkcjonalnej skupiono się na analizie zjawisk dotyczących struktury tkanki miejskiej, w tym dostępności usług i terenów zielonych oraz występowania zagrożeń naturalnych (powodziowych).

Tabela 2. Zestawienie danych analitycznych

Lp.	Zakres danych	Źródło danych
1.	Punkty adresowe, granice obrębów ewidencyjnych, granica miasta	Państwowy Rejestr Granic
2.	Osoby zameldowane na pobyt stały - stan na 31.12.2016 r.	Ewidencja ludności, UM w Elblągu
3.	Osoby zameldowane na pobyt stały - stan na 31.12.2021 r.	Ewidencja ludności, UM w Elblągu
4.	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem - stan na 31.12.2021 r.	Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu
5.	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesiące i dłużej - stan na 31.12.2021 r.	Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu
6.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem - stan na 31.12.2021 r.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych
7.	Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - stan na 31.12.2021 r.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych
8.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa - stan na 31.12.2021 r.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych
9.	Liczba osób pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności - stan na 31.12.2021 r.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych
10.	Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - stan na 31.12.2021 r.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych
11.	Interwencje policji ogółem w 2021 r.	Komenda Miejska Policji w Elblągu
12.	Liczba procedur niebieskich kart w 2021 r.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych
13.	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych	Departament Sportu, Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Organizacji Pozarządowych UM w Elblągu
14.	Liczba lokali komunalnych	Zarząd Budynków Komunalnych w Elblągu
15.	Liczba mieszkań komunalnych bez łazienki i/lub wc - stan na 31.12.2021 r.	Zarząd Budynków Komunalnych w Elblągu
16.	Liczba mieszkań komunalnych bez c.o. i c.w.u. - stan na 31.12.2021 r.	Zarząd Budynków Komunalnych w Elblągu
17.	Liczba mieszkań komunalnych z zaległościami czynszowymi powyżej 3 miesięcy - stan na 31.12.2021 r.	Zarząd Budynków Komunalnych w Elblągu

Lp.	Zakres danych	Źródło danych
18.	Liczba podmiotów gospodarczych ogółem wg miejsca prowadzenia działalności - stan na 31.12.2016 r.	CEIDG, UM w Elblągu
19.	Liczba podmiotów gospodarczych ogółem wg miejsca prowadzenia działalności – stan na 31.12.2021 r.	CEIDG, UM w Elblągu
20.	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wg miejsca prowadzenia działalności w latach 2017 – 2021	CEIDG, UM w Elblągu
21.	Liczba podmiotów gospodarczych wg miejsca prowadzenia działalności, które zawiesiły działalność w latach 2017 – 2021	CEIDG, UM w Elblągu
22.	Ilość płyt azbestowo-cementowych	Departament Ochrony Środowiska, UM w Elblągu
23.	Mapy imisji hałasu	Departament Ochrony Środowiska, UM w Elblągu
24.	Punkty i wielkość emisji CO ₂	Departament Ochrony Środowiska, UM w Elblągu
25.	Obszary zagrożenia powodziowego	MZP, MRP, Departament Ochrony Środowiska, UM w Elblągu
26.	Powierzchnia ogólna jednostki	PRG
27.	Lokalizacja przedszkoli	UM w Elblągu
28.	Lokalizacja szkół podstawowych	UM w Elblągu
29.	Powierzchnia terenów zielonych, biologicznie czynnych	BDOT10k
30.	Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych lub w części niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Raport o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego, UM w Elblągu
31.	Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r. (I tura)	PKW
32.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego	UM w Elblągu
33.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki	UM w Elblągu
34.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka obcego	UM w Elblągu

Dane zostały zebrane i przeanalizowane w sposób pozwalający na spełnienie zapisów art. 4 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, który mówi, że prezydent miasta przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Ze względu na ochronę danych osobowych, dane zostały przekazane w formie zanonimizowanej. Część pozyskanych danych była przekazywana przez instytucje i komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w formie niewymagającej obróbki, a część ze względu na formę źródłowych baz danych – wymagała obróbki i dostosowania do formy umożliwiającej ich wykorzystanie w analizach. Takiego dostosowania wymagały dane w zakresie:

- zamieszkałej ludności – dane źródłowe pozyskane z ewidencji ludności wymagały integracji z bazą danych adresowych,
- frekwencji wyborczej – dane źródłowe obszarowo nie pokrywają się z granicami jednostek analitycznych. Z tego względu dane cząstkowe dla jednostek analitycznych wyliczono z średniej ważonej, gdzie wagą była liczba mieszkańców danej jednostki,
- interwencji policji – dane źródłowe przekazane przez KMP w Elblągu wymagały integracji z bazą danych adresowych,

- podmiotów gospodarczych – dane źródłowe pozyskane z CEIDG wymagały integracji z bazą danych adresowych,
- ilość płyt azbestowo-cementowych – dane źródłowe pozyskane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Elbląg wymagały integracji z bazą danych adresowych,
- osób narażonych na hałas – dane źródłowe pozyskane z ewidencji ludności i mapy immisji hałasu, którego źródłem są: ruch drogowy, kolej, lotnisko, przemysł i tramwaje wymagały integracji z bazą danych adresowych, a następnie ich kompilacji,
- emisji CO₂ – dane źródłowe wymagały integracji z bazą danych adresowych,
- terenów zagrożonych powodzią – dane źródłowe pozyskane z MZP wymagały integracji z bazą danych PRG,
- dostępności terenów zielonych, biologicznie czynnych – dane źródłowe wymagały integracji z bazą danych PRG,
- dostępności szkół podstawowych i przedszkoli – dane opracowano przy wykorzystaniu wtyczki programu QGIS Location Lab i wykorzystaniu interfejsu programowania aplikacji (API) firmy HERE,
- budynków Urzędu Miejskiego niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – dane źródłowe wymagały integracji z bazą danych adresowych.

W oparciu o zgromadzone dane i omówione powyżej wnioski i wytyczne, została opracowana lista wskaźników ilustrujących wartości występowania zjawisk kryzysowych, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Lista wskaźników

Lp.	Wskaźnik	Destymulanta
Sfera społeczna		
1.	Zmiana liczby ludności w latach 2016-2021	nie
2.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa / 1 000 mieszkańców	tak
3.	Udział mieszkańców komunalnych z zaległościami czynszowymi powyżej 3 miesięcy w ogólnej liczbie lokali komunalnych w 2021 [%]	tak
4.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych / 1 000 mieszkańców	tak
5.	Liczba długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej / 1 000 mieszkańców	tak
6.	Liczba osób pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności / 1 000 mieszkańców	tak
7.	Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności / 1 000 mieszkańców	tak
8.	Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego / 1 000 mieszkańców	tak
9.	Liczba procedur niebieskich kart / 1000 mieszkańców	tak
10.	Liczba interwencji policji ogółem/1 000 mieszk.	tak
11.	Liczba NGO / 1 000 mieszkańców	nie
12.	Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r. (I tura)	nie
13.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego	nie
14.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki	nie
15.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka obcego	nie
Sfera gospodarcza		

Lp.	Wskaźnik	Destymulanta
16.	Liczba podmiotów gospodarczych wg miejsca prowadzenia działalności na 1 000 mieszkańców	nie
17.	Stosunek podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność w latach 2016-2021 do ogólnej liczby podmiotów w jednostce [%]	tak
18.	Stosunek podmiotów gospodarczych wykreślonych w latach 2016-2021 do ogólnej liczby podmiotów w jednostce [%]	tak
Sfera środowiskowa		
19.	Ilość płyt azbestowo-cementowych na km ² pow. jednostki	tak
20.	Liczba osób narażonych na hałas na 1000 mieszkańców jednostki; w analizie uwzględniono zasięg emisji hałasu dla wartości L _{DOWN} = 55 dB, którego źródłem są: ruch drogowy, kolej, lotnisko, przemysł i tramwaje	tak
21.	Wielkość emisji CO ₂ na 1000 mieszkańców jednostki	tak
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
22.	Stosunek pow. terenów zagrożonych powodzią do pow. ogólnej jednostki [%]	tak
23.	Stosunek terenów poza izochroną 15 min dojazdu do przedszkola i/lub szkoły podstawowej do pow. ogólnej jednostki [%]	tak
24.	Stosunek terenów zielonych/biologicznie czynnych do pow. ogólnej jednostki [%]	nie
Sfera techniczna		
25.	Stosunek liczby mieszkań komunalnych bez c.o. i c.w.u. do liczby lokali komunalnych	tak
26.	Stosunek liczby mieszkań komunalnych bez łazienki i/lub wc do liczby lokali komunalnych	tak
27.	Liczba budynków urzędu miasta niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na 1 km ²	tak

4 ANALIZY WSKAŹNIKOWE

Do oceny rozkładu empirycznego badanego zjawiska wykorzystano szereg różnych charakterystyk liczbowych, które mają charakter liczb względnych. Mierniki o wartościach względnych stosowano w celu charakterystyki stopnia rozpowszechnienia lub rozwoju danego zjawiska. Dane liczbowe gromadzono przy założeniu, że powinny one odzwierciedlać stan analizowanych zjawisk w porównywalnym okresie, w związku z czym przyjęto, że będzie to data 31.12.2021 r. (o ile rejestr, w którym te dane są gromadzone to umożliwił). Część wskaźników, zarówno ze sfery społecznej dotyczących zmian demograficznych, jak i ze sfery gospodarczej, wymagała wykorzystania, oprócz najaktualniejszych danych za rok 2021, także danych z lat wcześniejszych. W takich przypadkach analizowano zmiany zjawiska zachodzące od 2016 r., tj. od roku, który był ostatnim rokiem analizy zjawisk prowadzonej na potrzeby obowiązującego LPR.

Analizy wskaźnikowe zmierzające do wyznaczenia obszarów: zdegradowanego i rewitalizacji przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźników syntetycznych dla poszczególnych zjawisk i sfer, które umożliwiają łączne przedstawienie skali problemów w odniesieniu do średnich wartości dla całego miasta. Wskaźnik syntetyczny dla danej dziedziny sfery społecznej lub pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej) liczono jako sumę

ważoną (wzór 1) analizowanych zjawisk, składających się na sytuację w poszczególnych dziedzinach i sferach.

$$WS_{ij} = \sum_{i=1}^n z_{ij} \times W_{ij}$$

(wzór 1)

gdzie:

WS_{ij} - wartość wskaźnika syntetycznego j dla jednostki i

W_{ij} - wartość zestandaryzowana wskaźnika j dla jednostki i

z_{ij} - współczynnik wagi wskaźnika j dla jednostki i

n - liczba wskaźników

Suma ważona to suma wartości wskaźników cząstkowych, która przedstawia skalę natężenia zjawisk w ramach poszczególnych dziedzin lub sfer. Wartość współczynnika wagi analizowanych zjawisk określano uwzględniając istotność zjawiska badanej dziedziny lub sfery przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań oraz liczebność wskaźników cząstkowych w ramach dziedziny sfery społecznej i sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, tak aby wartość wag w ich zakresie sumowała się do jedności.

W celu właściwego porównywania i sumowania wartości wskaźników poszczególnych zjawisk, obliczone ich wartości zestandaryzowano według wzoru 2. Wartość standaryzowana wskaźnika wynosząca „0” oznacza średnią dla miasta. W sytuacji, gdy w przypadku danego zjawiska mamy do czynienia z destymulantą (cechą statystyczną, której wzrost wartości prowadzi do spadku wartości zmiennej analizowanej), wykonywane było mnożenie wartości wskaźnika przez „-1”, co oznacza, że standaryzowane zjawiska są negatywne.

$$W_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}; \quad W_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} \times (-1)$$

(wzór 2)

gdzie:

W_{ij} - wartość zestandaryzowana wskaźnika j dla jednostki i

x_{ij} - wartość wskaźnika j dla jednostki i

\bar{x}_j - średnia arytmetyczna wskaźnika j

s_j - odchylenie standardowe wskaźnika j

-1 - współczynnik korygujący w przypadku destymulanty

Rozkład przestrzenny analizowanych zjawisk przedstawiono na rycinach przy wykorzystaniu metody Jenksa. Jest to metoda optymalizacyjna doboru przedziałów klasowych, którą się stosuje w celu uzyskania jak największej jednolitości wewnętrznej klas przy jednoczesnym zwiększeniu zróżnicowania pomiędzy nimi.

5 OBSZARY MIASTA Z KUMULACJĄ ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Stosownie do zapisów ustawy o rewitalizacji, obszar miasta znajdujący się w stanie kryzysowym, to taki, w którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności:

- bezrobocia,
- ubóstwa,
- przestępczości,
- wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062),
- niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Diagnozę stanu obecnego poszczególnych jednostek analitycznych miasta przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową, pozwalającą na obiektywne porównanie poszczególnych obszarów za pomocą zestawu wskaźników, które dobierano uwzględniając wskaźniki zastosowane w procesie delimitacji obszaru rewitalizacji w obowiązującym LPR. Wskaźniki budowano na podstawie danych ilościowych zgromadzonych w poprzednim etapie.

W analizach zjawisk społecznych wykorzystano następujące wskaźniki:

- w zakresie bezrobocia:
 - liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 1 000 mieszkańców,
 - liczba długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej na 1 000 mieszkańców,
- w zakresie ubóstwa:
 - liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców,
 - udział mieszkań komunalnych z zaległościami czynszowymi powyżej 3 miesięcy w ogólnej liczbie lokali komunalnych [%],
- w zakresie przestępczości:
 - liczba interwencji policji ogółem na 1 000 mieszkańców (przy czym nie wliczano interwencji dotyczących: zdarzeń drogowych, związanych z COVID'19 i kwarantanną, potwierdzenia danych dla uprawnionego organu, instytucji, udzielenia pomocy dla SPR, PSP i innych służb),
 - liczba procedur niebieskich kart na 1 000 mieszkańców,
- w zakresie wykluczenia społecznego ze względu na choroby lub niepełnosprawność:
 - liczba osób pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców,
 - liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców,
- w zakresie bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym:
 - liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców,
- w zakresie uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym:
 - frekwencja w wyborach prezydenckich (I tura) w 2020 r. [%],
 - liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców,
- w zakresie zmian demograficznych:
 - zmiana liczby ludności w latach 2016-2021 [%].

Wartości względne poszczególnych wskaźników dla wyznaczonych jednostek i datę aktualności danych przedstawia tabela 4. Wskaźniki te wyrażane są w różnych jednostkach, dlatego też w kolejnym etapie dokonano standaryzacji wskaźników z wykorzystaniem wzoru 2 (rozd. 4), co pozwoliło na ujednoczenie porównywalności cech. Następnie dokonano sumowania cech w ramach poszczególnych dziedzin z wykorzystaniem wzoru 1 (rozd. 4). Zestandaryzowane wartości wskaźników i ich sumy ważone oraz ich rozkład przestrzenny przedstawione zostały w dalszej części raportu.

Tabela 4. Zestawienie wartości wskaźników dla analizowanych zjawisk sfery społecznej

Oznaczenie jednostki	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych/1 000 mieszk.	Liczba długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej/1 000 mieszk.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa/1 000 mieszk.	Udział mieszkańców komunalnych w ogólnej liczbie lokali komunalnych z załościami czynszowymi powyżej 3 miesięcy	Liczba interwencji policji ogółem/1 000 mieszk.	Liczba procedur niebieskich kart/1 000 mieszk.	Liczba osób pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności/1 000 mieszk.	Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności/1 000 mieszk.	Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego/1 000 mieszk.	Frekwencja w wyborach prezydenckich (1 tura) w 2020 r. [%]	Liczba organizacji pozarządowych/1 000 mieszk.	Zmiana liczby ludności w latach 2016-2021 [%]
A	14,5	3,5	4,1	33,9	48,4	1,7	2,6	4,3	0,9	68,79	5,2	10,9
B	25,0	5,2	11,7	31,2	176,5	3,2	8,0	16,1	2,5	64,90	1,1	-9,5
C	17,6	1,8	5,2	29,2	140,3	3,2	4,0	9,4	1,7	67,35	2,5	-7,8
D	19,5	2,9	7,2	27,8	206,7	2,4	4,3	11,9	1,7	66,54	1,1	-2,8
E	14,8	3,3	2,1	0,0	97,6	3,3	1,9	6,5	1,0	70,66	0,2	-7,2
F	17,7	3,1	6,2	10,0	129,0	3,3	2,9	6,6	1,3	68,55	4,9	-1,7
G	17,4	5,6	5,1	16,7	187,1	1,0	5,1	7,2	0,5	69,51	2,6	-3,8
H	51,8	9,6	24,6	36,9	420,2	5,3	15,8	26,3	12,3	58,12	11,4	-8,1
I	21,2	4,7	12,8	28,6	149,1	4,9	10,7	18,6	6,1	63,38	2,3	-7,4
J	23,5	5,1	11,4	19,7	162,3	3,3	8,4	16,8	2,8	64,55	2,6	-9,8
K	25,3	4,1	11,4	35,1	453,4	3,2	8,2	20,5	4,4	60,95	4,4	-10,2
L	21,9	4,0	7,7	19,7	150,8	3,1	7,7	14,4	1,4	64,31	3,3	-9,8
M	22,6	4,0	8,6	29,2	162,1	0,0	2,0	6,0	6,6	64,52	5,3	-1,2
N	33,2	3,3	15,3	32,9	578,0	5,3	9,0	17,9	6,0	65,50	14,3	-7,3
O	24,6	5,2	13,9	20,5	251,7	3,1	12,1	19,0	2,8	63,40	5,2	-9,6
P	18,8	4,8	9,0	13,9	309,9	2,3	5,4	13,0	3,6	67,39	4,8	-5,0
Q	24,7	3,4	15,1	25,4	158,4	5,3	9,0	18,4	4,5	64,30	5,4	-9,6
R	20,8	2,5	10,2	31,1	128,4	3,5	6,0	8,3	3,5	65,81	5,9	0,9
S	33,3	6,5	19,2	30,1	215,2	6,0	10,8	19,6	7,9	60,12	8,1	-9,5
T	19,4	2,3	8,1	31,6	183,9	2,8	5,9	12,2	2,0	65,77	3,8	-1,3
U	52,3	11,8	32,5	32,7	757,8	3,7	15,8	32,5	11,0	53,36	4,9	-8,9
V	25,5	5,4	13,3	37,2	227,7	4,8	10,5	16,1	2,0	58,40	2,8	-8,7
W	24,2	4,0	13,8	47,6	225,6	5,1	6,7	11,5	4,9	65,92	2,7	0,9

BEZROBOCIE

Zjawisko bezrobocia analizowano na podstawie dwóch wskaźników: ogólnej liczby bezrobotnych na 1 000 mieszkańców oraz liczby długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej na 1 000 mieszkańców. Na rycinie 3. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika bezrobocia dla jednostek analitycznych obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że bezrobocie długotrwale jest bardziej niekorzystnym zjawiskiem niż bezrobocie ogólne, stąd przy sumowaniu wskaźników częściowych bezrobocia wskaźnikowi charakteryzującemu bezrobocie długotrwale przyznano wagę 0,6, zaś wskaźnikowi charakteryzującemu bezrobocie ogółem – wagę 0,4.

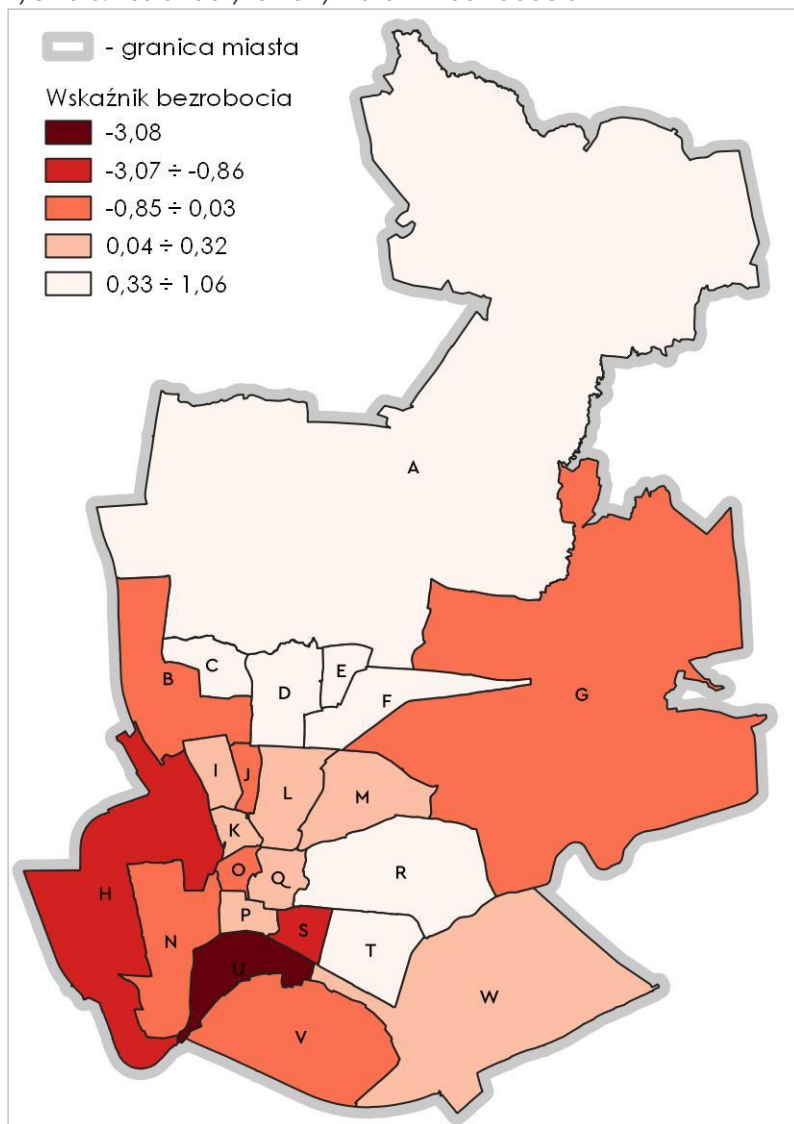
Ujemne wartości wskaźnika bezrobocia (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 8 jednostkach, tj.: B, H, J, N, O, S, U i V, przy czym najniższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach: U (-3,08) i H (-2,48). W przypadku pozostałych jednostek wartość ta kształtowała się w granicach -0,86 (jednostka S) ÷ -0,001 (jednostka N). Trzy jednostki – U, H i S o najniższych wartościach wskaźnika położone są w południowo-zachodniej części miasta i charakteryzują się relatywnie niskimi wskaźnikami liczby ludności zameldowanej, tj. od 1 140 do 4 800 osób, przy czym jednostka S charakteryzuje się jednym z wyższych wskaźników gęstości zaludnienia (11 758 os./km²).

UBÓSTWO

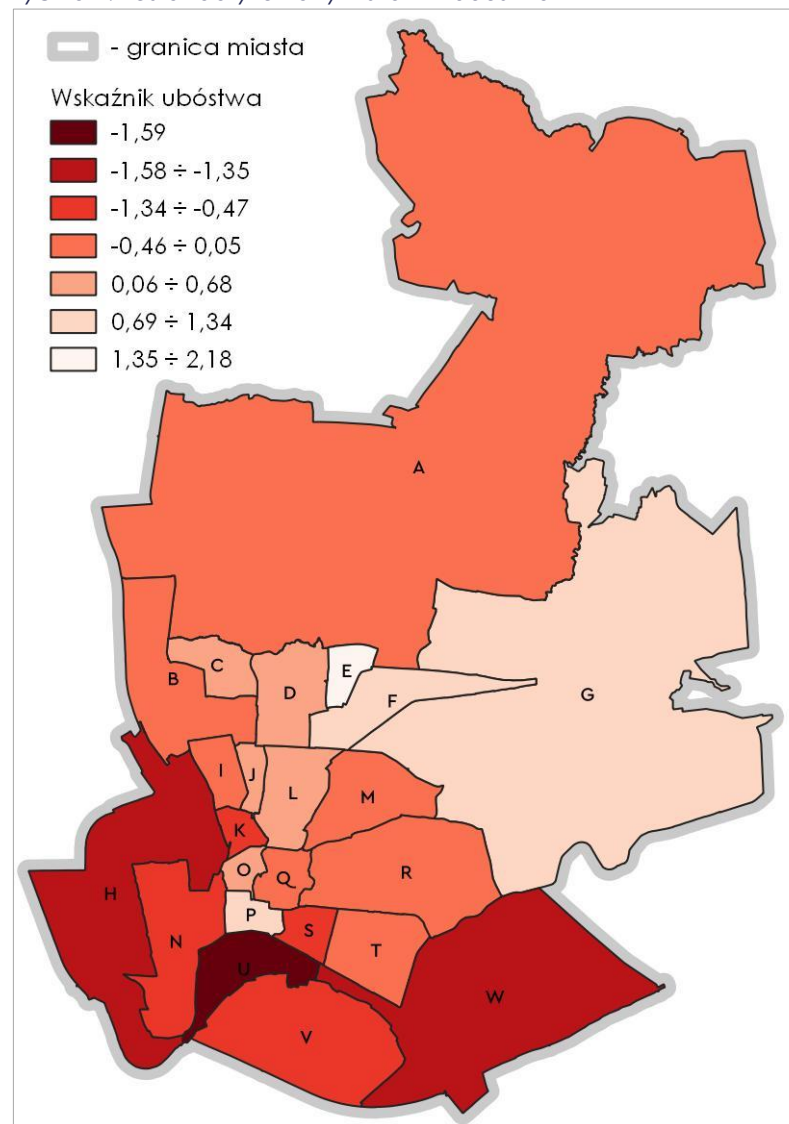
Zjawisko ubóstwa analizowano na podstawie dwóch wskaźników częściowych: liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców oraz udziału mieszkań komunalnych z zaległościami czynszowymi powyżej 3 miesięcy w ogólnej liczbie lokali komunalnych. Na rycinie 4. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika ubóstwa dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że zjawisko zaległości czynszowych jest bardziej niekorzystnym zjawiskiem niż liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, stąd przy sumowaniu wskaźników częściowych, wskaźnikowi charakteryzującemu zaległości czynszowe przyznano wagę 0,6, zaś wskaźnikowi liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – wagę 0,4.

Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika ubóstwa (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 12 jednostkach: B, H, I, K, N, Q, R, S, T, U, V i W, a najniższe – w jednostkach: U (1,59), H (-1,36) oraz W (-1,35). W przypadku pozostałych jednostek wartość ta kształtowała się w granicach -0,71 ÷ -0,06. Podobnie jak w przypadku wskaźnika dotyczącego bezrobocia, tak i w tym przypadku, siedem jednostek (U, H, W, V, S, N i K) o najniższej wartości wskaźnika ubóstwa położonych jest w południowej i południowo-zachodniej części miasta, a dwie z nich charakteryzuje jeden z wyższych wskaźników gęstości zaludnienia, tj.: jednostkę S – 11 758 os./km² oraz jednostkę K – 11 444 os./km².

Rycina 3. Zestandaryzowany wskaźnik bezrobocia

Rycina 4. Zestandaryzowany wskaźnik ubóstwa

PRZESTĘPCZOŚĆ

Zjawisko przestępczości analizowano na podstawie dwóch wskaźników cząstkowych: liczby interwencji policji (ogółem bez interwencji dotyczących: zdarzeń drogowych, związanych z COVID'19 i kwarantanną, potwierdzenia danych dla uprawnionego organu, instytucji, udzielenia pomocy dla SPR, PSP i innych służb) na 1 000 mieszkańców oraz liczby procedur „niebieskich kart” na 1 000 mieszkańców. Na rycinie 5. przedstawiono przestrzenny rozkład ogólnego wskaźnika przestępczości dla jednostek analitycznych, obliczonego jako suma ważona zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. W analizie przyjęto, że liczba interwencji policji jest bardziej niekorzystnym zjawiskiem niż liczba niebieskich kart ze względu na to, że interwencje dotyczą szerokiego spectrum przestępstw/wykroczeń. Dlatego wskaźnikowi temu przy sumowaniu wskaźników cząstkowych przestępczości przyznano wagę 0,6, zaś wskaźnikowi dotyczącemu liczby „niebieskich kart” – wagę 0,4.

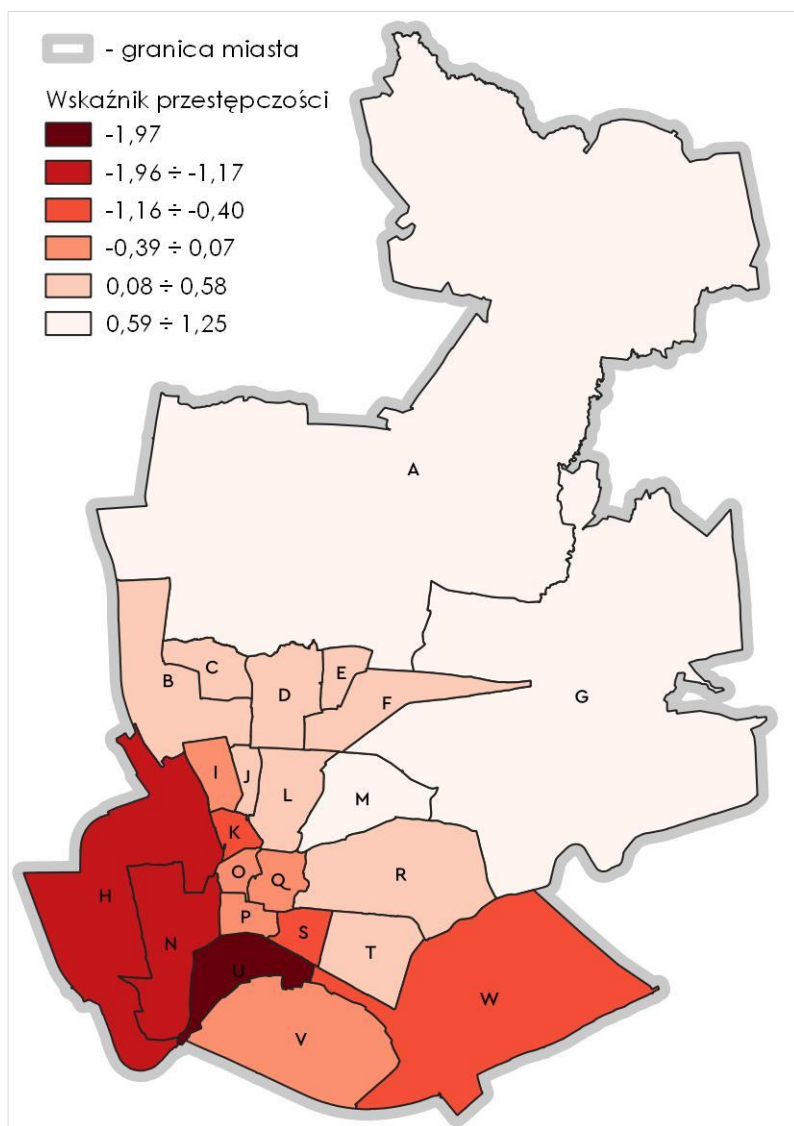
Niekorzystne, ujemne wartości ogólnego wskaźnika przestępczości (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 9 jednostkach: H, I, K, N, Q, S, U, V i W. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach U (-1,97) i N (-1,76) charakteryzujących się relatywnie niskimi wskaźnikami liczby ludności (odpowiednio – 2 465 osób i 1 493 osób) i położonych w południowo-zachodniej części miasta. W przypadku pozostałych jednostek wartości wskaźnika kształtowały się w granicach $-1,17 \div -0,06$, przy czym najniższe wartości odnotowano w jednostkach: H (-1,17), K (-0,70) i S (-0,62).

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE ZE WZGLĘDU NA NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

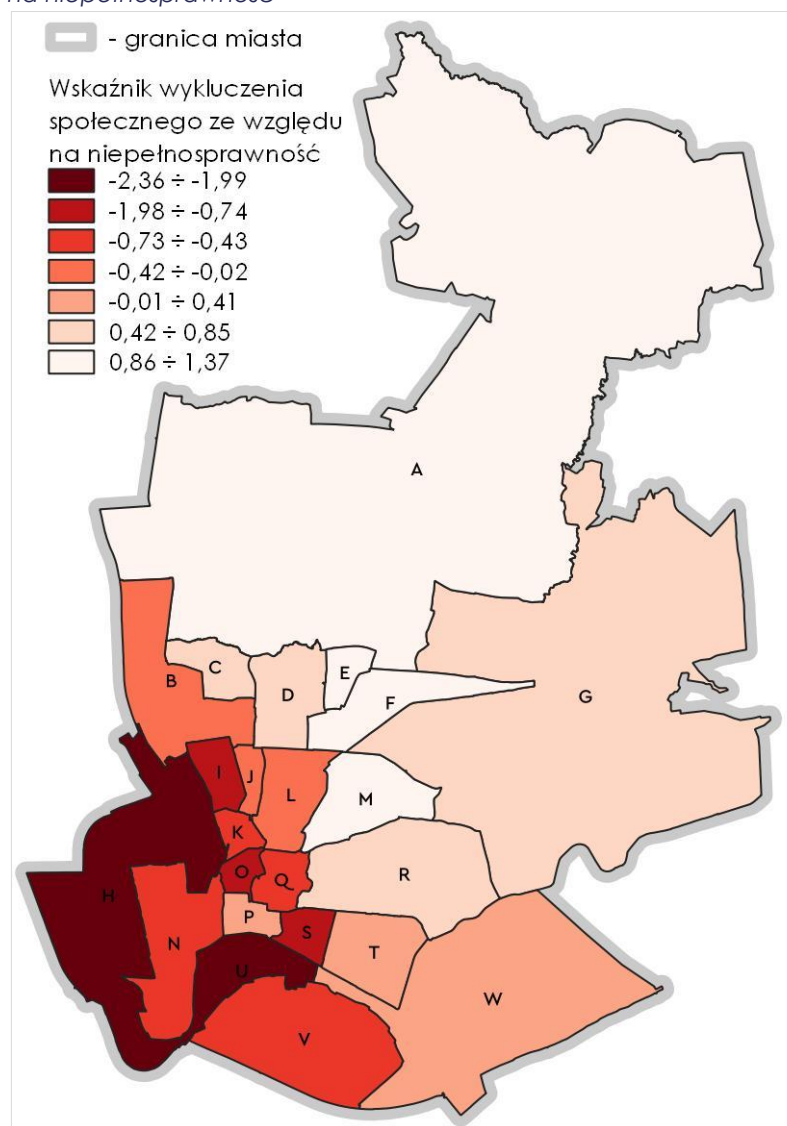
W analizie zjawiska wykluczenia społecznego wykorzystano dwa wskaźniki cząstkowe: liczbę osób pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców oraz liczbę osób z orzeczeniem o niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców. Zjawiska te uznano w skali miasta za najpełniej określające cechę, o której mowa w ustawie o rewitalizacji, tj. wysoką liczbę mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1062, z 2022 r. poz. 975, 1079). Na rycinie 6. przedstawiono przestrzenny rozkład ogólnego wskaźnika wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych. Przyjęto, że wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki przyznawane z powodu niepełnosprawności jest bardziej niekorzystnym zjawiskiem niż ogólna liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności i tym samym przy sumowaniu wskaźników cząstkowych przyznano mu wagę 0,6, zaś wskaźnikowi ogólnej liczby osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – wagę 0,4.

Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika wykluczenia (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 12 jednostkach: B, H, I, J, K, L, N, O, Q, S, U i V. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce U (-2,36). W przypadku pozostałych jednostek wartość ta kształtowała się w granicach $-1,99 \div -0,02$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostki H (-1,99) charakteryzującej się niskim wskaźnikiem liczby ludności (1 140 osób) i jednym z najniższych wskaźników gęstości zaludnienia (245 osób/km²). Najwyższą w tym przedziale wartość wskaźnika (-0,02) odnotowano w jednostce L. Jednostki o najbardziej niekorzystnych wartościach wskaźnika zlokalizowane są w południowo-zachodniej części miasta.

Rycina 5. Zestandaryzowany wskaźnik przestępczości

Rycina 6. Zestandaryzowany wskaźnik wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność

BEZRADNOŚĆ I ZAGROŻENIE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Analizę poziomu bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym przeprowadzono na podstawie liczby przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci potrzebują pomocy w radzeniu sobie z wychowaniem dzieci, rozwijaniu ich umiejętności lub zainteresowań czy pokonywaniu problemów szkolnych, co ma kluczowe znaczenie dla budowania właściwych relacji społecznych, a tym samym dla jakości kapitału społecznego. Na rycinie 7. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym dla jednostek analitycznych.

Ujemne wartości wskaźnika bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 9 jednostkach: H, I, K, M, N, Q, S, U i W. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach H (-2,70) i U (-2,27), charakteryzujących się relatywnie niskimi wskaźnikami liczby ludności (odpowiednio – 1 140 osób i 2 465 osób). W przypadku pozostałych jednostek wartość ta kształtowała się w granicach $-1,28 \div -0,15$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: S (-1,28) i M (-0,87). Przestrzenny rozkład wskaźnika wskazuje, że jednostki o najbardziej niekorzystnych jego wartościach grupują się w południowej części miasta.

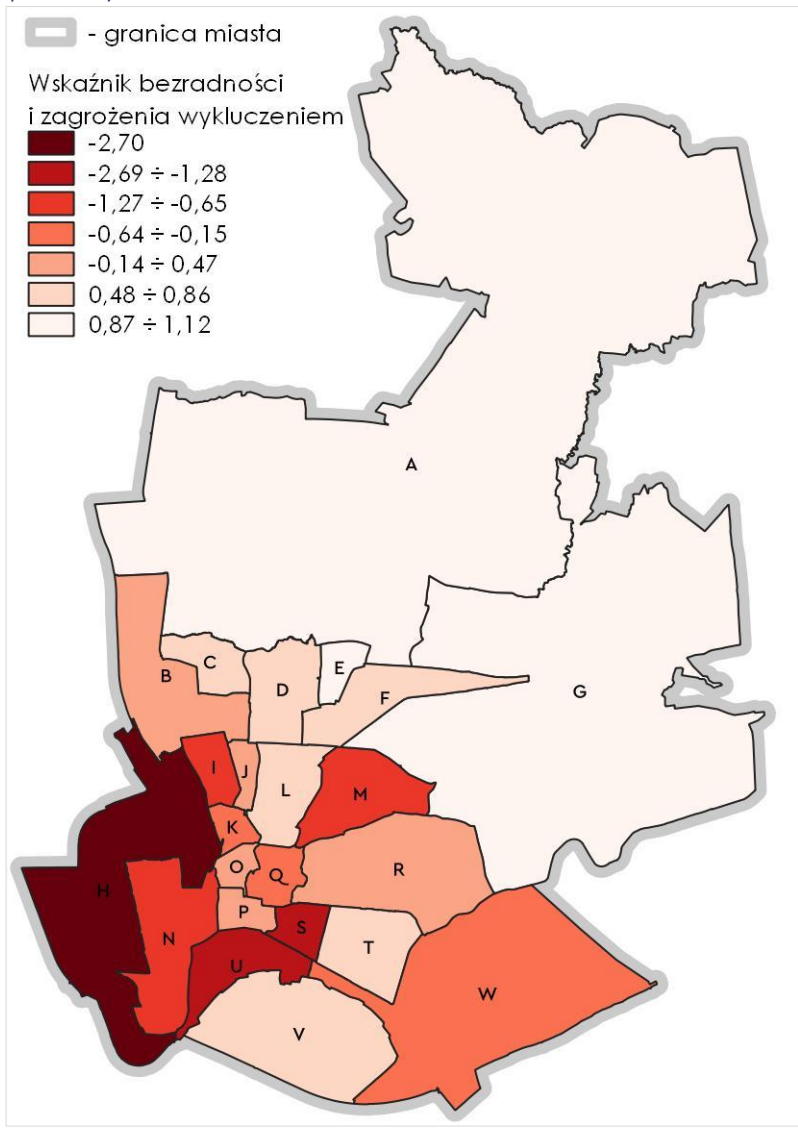
KAPITAŁ SPOŁECZNY I UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM

Poziom kapitału społecznego, jako zjawiska bazującego na zaufaniu członków danej społeczności do siebie nawzajem, normach, wartościach, a także na zdolności do współpracy, można mierzyć za pomocą obiektywnych wskaźników empirycznych. Takimi wskaźnikami są: frekwencja w I turze wyborów prezydenckich w 2020 r. i liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców, które uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz dostępność danych, najpełniej oddają poziom kapitału społecznego. Pozyskane do analizy dane w zakresie frekwencji wyborczej obszarowo nie pokrywają się z granicami jednostek analitycznych. Z tego względu dane cząstkowe dla jednostek analitycznych wyliczono ze średniej ważonej, gdzie wagą była liczba mieszkańców danej jednostki. Na rycinie 8. przedstawiono przestrzenny rozkład ogólnego wskaźnika uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym dla jednostek analitycznych, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników składowych.

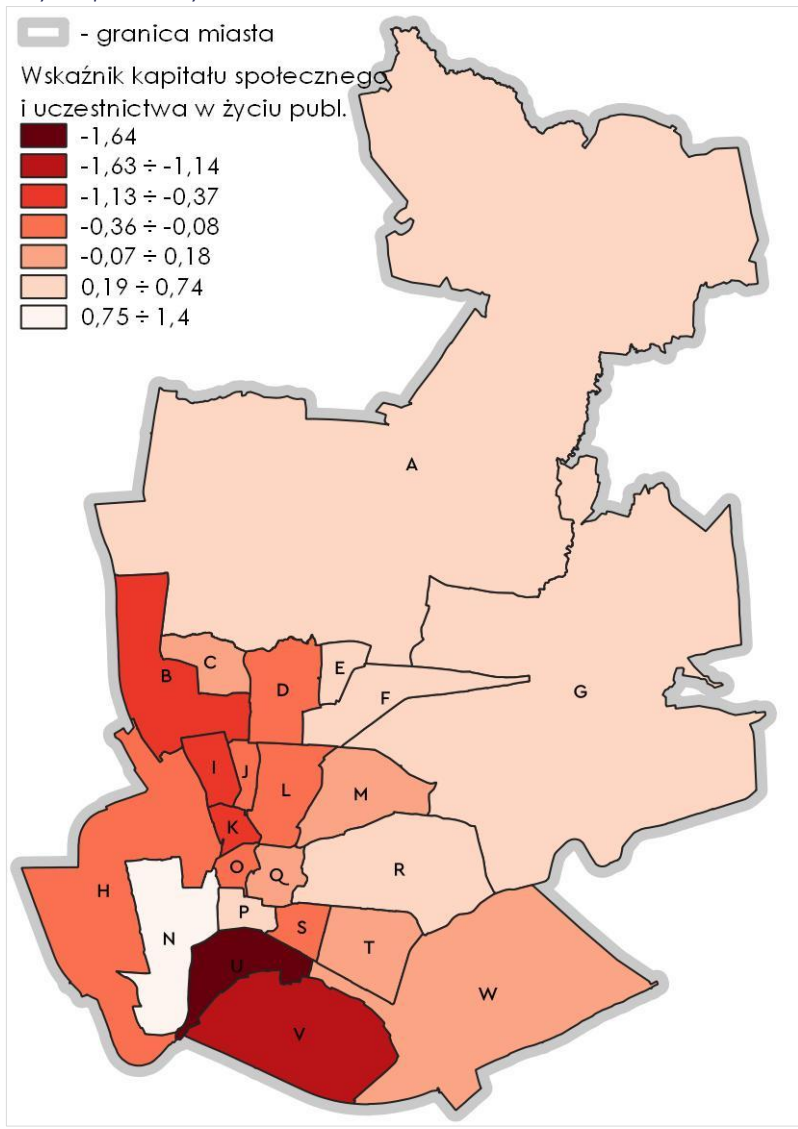
W analizie przyjęto, że frekwencja w wyborach prezydenckich jest bardziej istotnym zjawiskiem w obrazowaniu zaangażowania lokalnej społeczności niż liczba organizacji pozarządowych (które mogą być zakładane poza miastem a ich aktywność jest bardzo zróżnicowana), stąd przy sumowaniu wskaźników cząstkowych, wskaźnikowi dotyczącemu frekwencji wyborczej przyznano wagę 0,6, zaś wskaźnikowi liczby organizacji pozarządowych – wagę 0,4.

Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 12 jednostkach: B, D, H, I, J, K, L, O, S, U, V i W. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce U (-1,64), w której liczba ludności zamieszkującej wynosi 2 465. W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach $-1,14 \div -0,01$, a najniższe wartości odnoszą się do jednostek: V (-1,14) i K (-0,54). Rozkład przestrzenny wskaźnika kapitału społecznego wskazuje, że najbardziej niekorzystna sytuacja w tym kontekście występuje w południowej części miasta, zaś najkorzystniejsza – w jednostce N (centrum) oraz jednostkach położonych peryferyjnie w stosunku do śródmieścia.

Rycina 7. Zestandaryzowany wskaźnik bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym

Rycina 8. Zestandaryzowany wskaźnik kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym

ZMIANY DEMOGRAFICZNE

Zmiany demograficzne zachodzące w mieście przeanalizowano na podstawie wskaźnika demograficznego, jakim jest wskaźnik dynamiki liczby ludności, określającego zmiany liczby ludności w stosunku do roku 2016, tj. ostatniego roku, dla którego były prowadzone analizy na potrzeby obowiązującego LPR. Przestrzenny rozkład wskaźnika demograficznego dla jednostek analitycznych przedstawiono na rycinie 9.

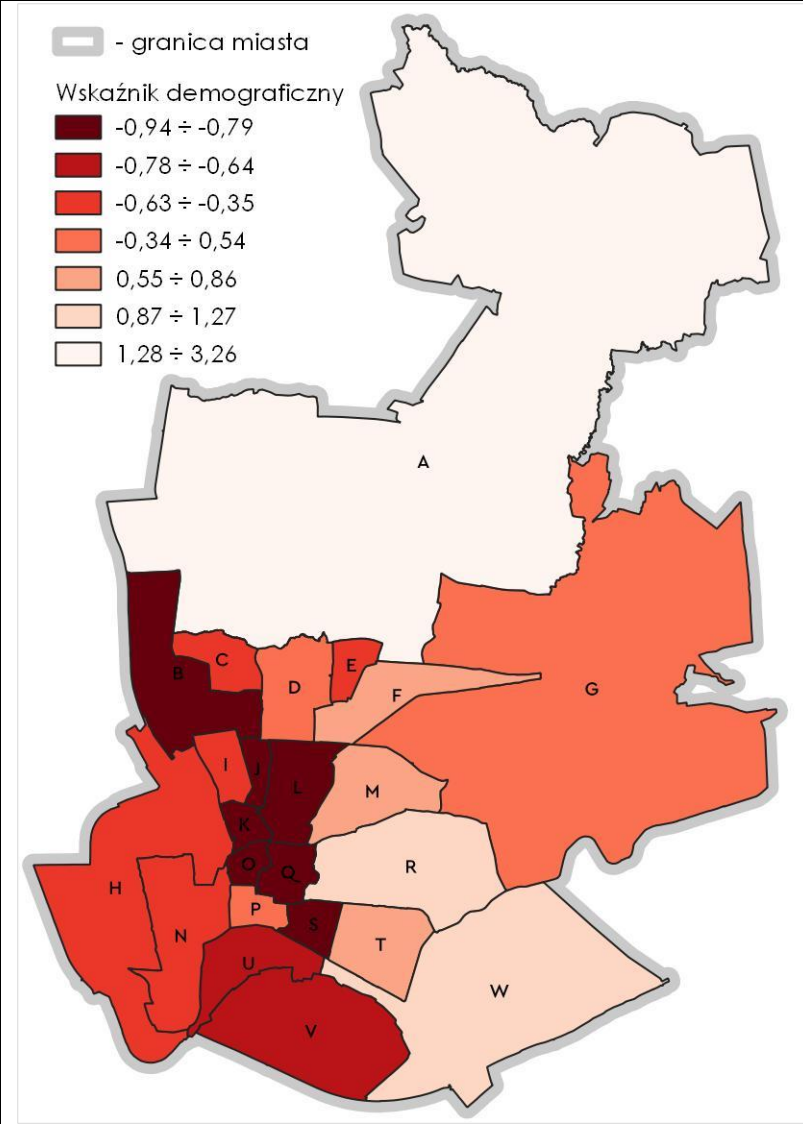
Niekorzystne, ujemne wartości wskaźnika demograficznego (tab. 6), czyli poniżej średniej dla miasta odnotowano w 14 jednostkach: B, C, E, H, I, J, K, L, N, O, Q, S, U i V. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce K (-0,94). W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach $-0,86 \div -0,35$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: J (-0,86), L (-0,85), O (-0,82), Q (-0,81), S (-0,80) i B (-0,79). Jak widać z przestrzennego rozkładu zjawiska, depopulacja dotyczy głównie jednostek położonych w środkowej części miasta. Natomiast największy wzrost liczby mieszkańców odnotowano w jednostce A, peryferyjnie położonej w stosunku do centrum miasta.

SPOŁECZNE ZJAWISKA UZUPEŁNIAJĄCE

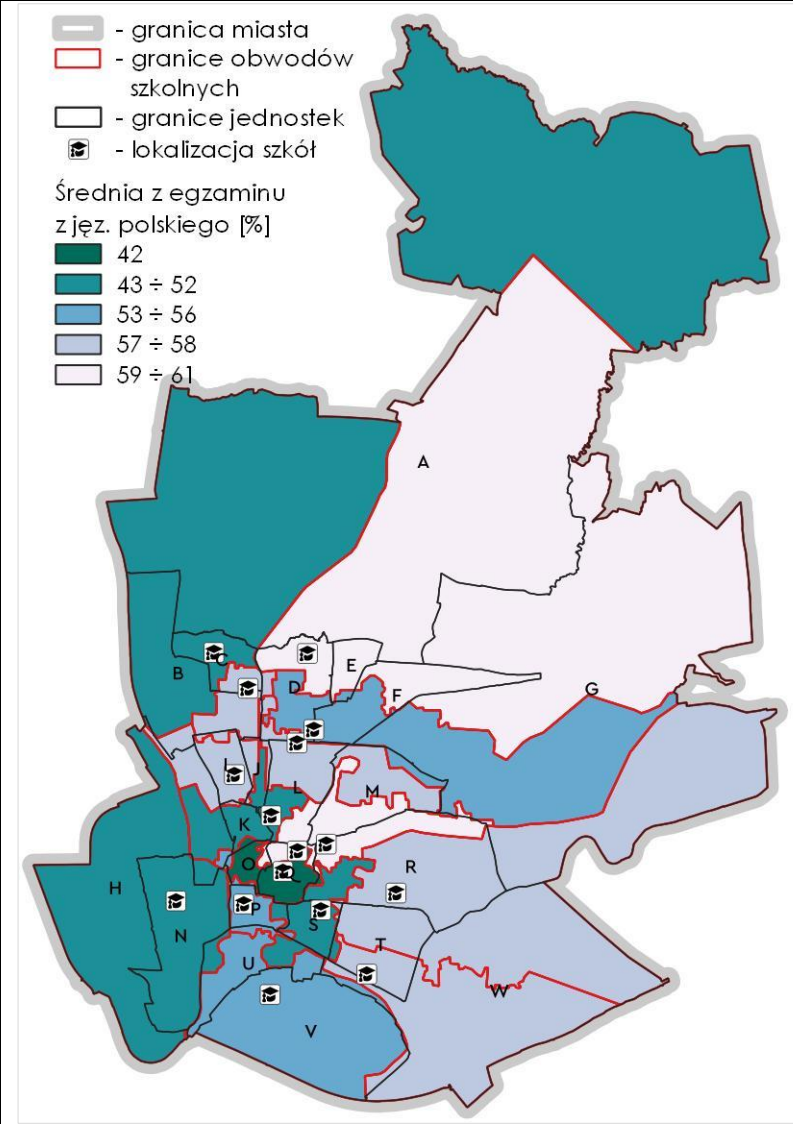
Miernikiem poziomu edukacji w szkołach podstawowych, jako istotnego czynnika społecznego, o którym mowa w ustawie o rewitalizacji, są wyniki egzaminów ósmoklasisty. Jest to zjawisko, które w niniejszym raporcie zostało przeanalizowane jako uzupełniające, ponieważ niepełna dostępność i jednoznaczność danych nie pozwoliły na jego włączenie do wskaźnika syntetycznego. Z uwagi na fakt, że wyniki egzaminu ósmoklasisty odnoszą się do obwodów szkolnych, które nie są tożsame z granicami jednostek analitycznych oraz z powodu braku informacji odnośnie do liczby, miejsca zamieszkania i miejsca uczęszczania do szkoły dzieci, nie można było zastosować metody agregującej dane do jednostek analitycznych, tak jak to miało miejsce w przypadku danych dotyczących frekwencji wyborczej. W związku z powyższym zdecydowano się nie brać pod uwagę zjawiska poziomu edukacji przy określaniu obszarów miasta z kumulacją negatywnych zjawisk. Jednak ze względu na jego znaczenie i wartość informacyjną, poniżej przedstawiono analizę w możliwym odniesieniu do jednostek.

Niski poziom edukacji jest pośrednio powiązany ze zjawiskiem bezrobocia i ubóstwa, dotyczy jednak częściowo innej grupy społecznej – dzieci. Złe wyniki w nauce na wczesnym etapie życia mogą negatywnie wpływać na dalszy rozwój osobisty, prowadzić do gorszej sytuacji materialnej, życiowej oraz wykluczenia z różnego rodzaju aktywności. Ogólna analiza wyników egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. (tab. 5) wskazuje, że średnia wyników z jęz. polskiego w połowie szkół była równa lub wyższa od średniej wojewódzkiej. Natomiast w przypadku egzaminu z matematyki i jęz. angielskiego powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano wyniki w 11 szkołach, jeśli chodzi o jęz. angielski i 12 szkołach w odniesieniu do matematyki. Przestrzenny rozkład średnich wyników z egzaminów z jęz. polskiego, matematyki i jęz. angielskiego wskazuje, że najniższe wyniki odnotowano w szkołach, których obwody obejmują głównie południowo-zachodnie części miasta, a także dwa fragmenty na północy i zachodzie miasta będące w granicach jednego obwodu szkolnego.

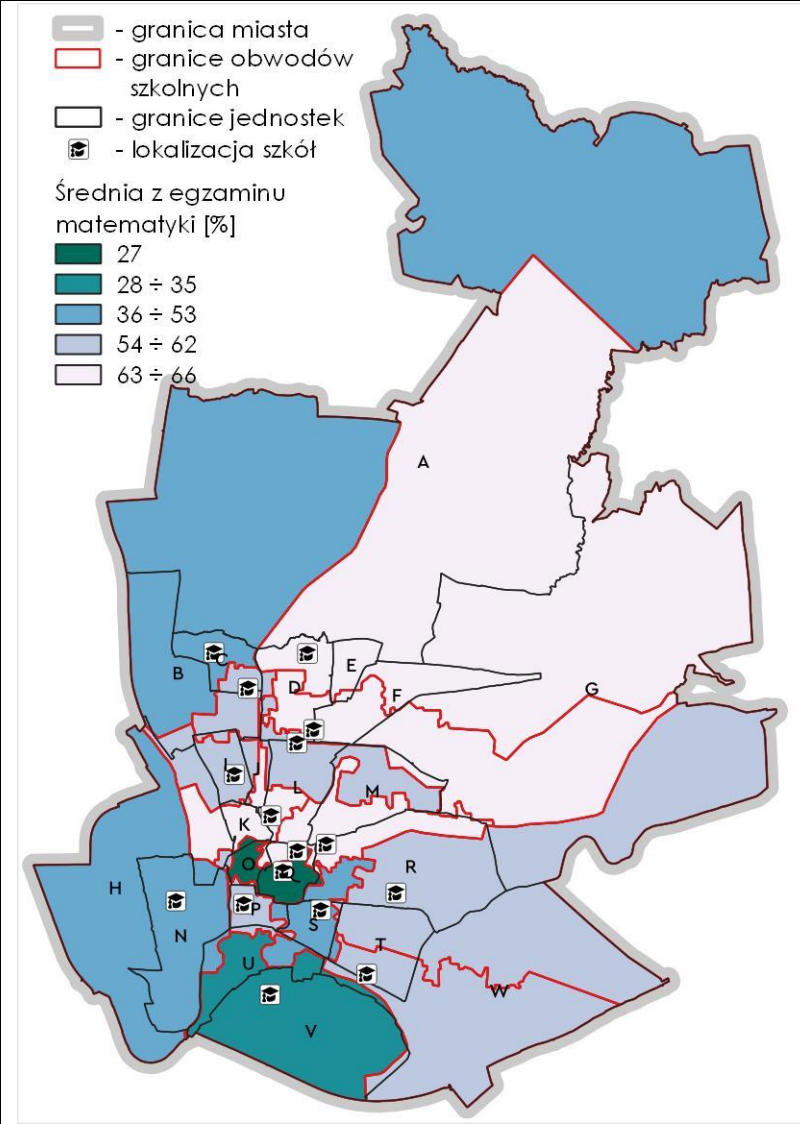
Rycina 9. Zestandaryzowany wskaźnik demograficzny

Rycina 10. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – jęz. polski

Rycina 11. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – matematyka

Rycina 12. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – jęz. angielski

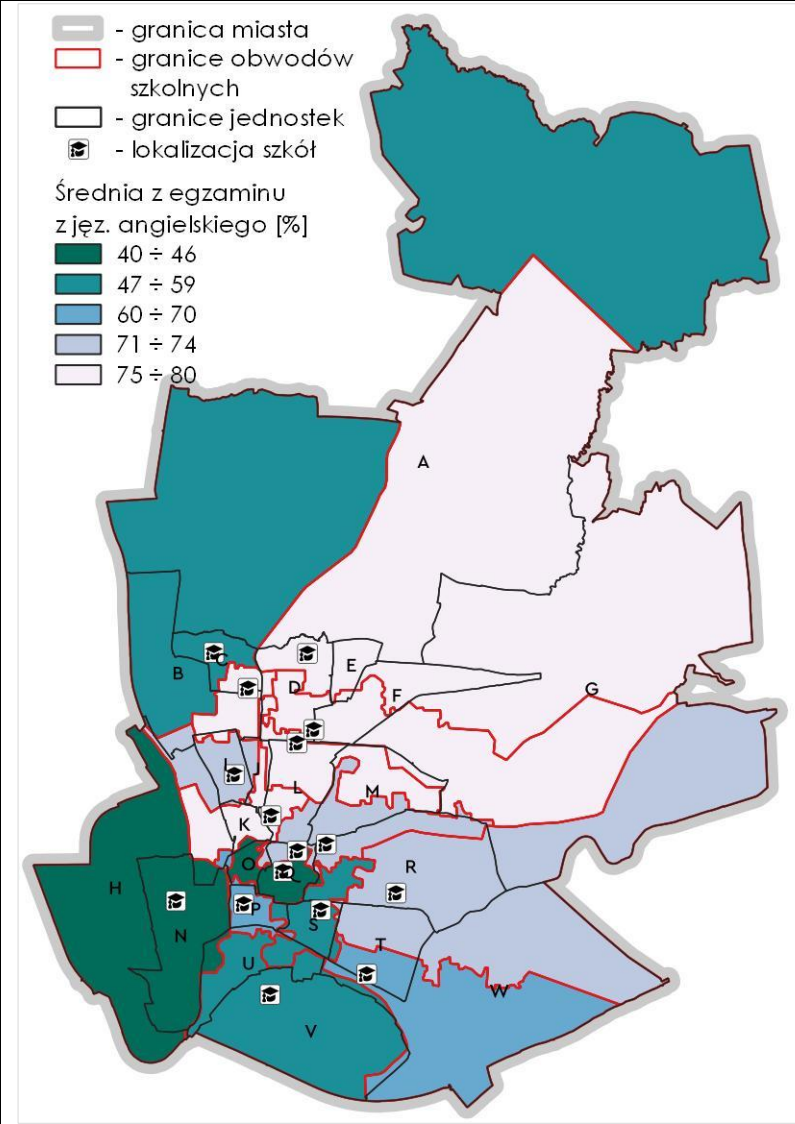

Tabela 5. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2021 r.

Szkoła	jęz. polski	matematyka	jęz. angielski
Szkoła Podstawowa Nr 1	58	57	73
Sportowa Szkoła Podstawowa Nr 3	57	62	70
Szkoła Podstawowa Nr 4	51	45	59
Szkoła Podstawowa Nr 6	58	62	80
Szkoła Podstawowa Nr 8	48	53	46
Szkoła Podstawowa Nr 9	52	49	59
Szkoła Podstawowa Nr 11	60	66	76
Szkoła Podstawowa Nr 12	61	65	74
Szkoła Podstawowa Nr 14	56	35	55
Szkoła Podstawowa Nr 15	54	65	77
Szkoła Podstawowa Nr 16	57	60	70
Szkoła Podstawowa Nr 18	57	60	76
Szkoła Podstawowa Nr 19 z Oddz. Dwujęzycznymi	49	63	76
Szkoła Podstawowa Nr 21	55	60	69
Szkoła Podstawowa Nr 23	42	27	40
Szkoła Podstawowa Nr 25	58	62	74
województwo	57	53	63

PODSUMOWANIE ANALIZY ZJAWISK SPOŁECZNYCH

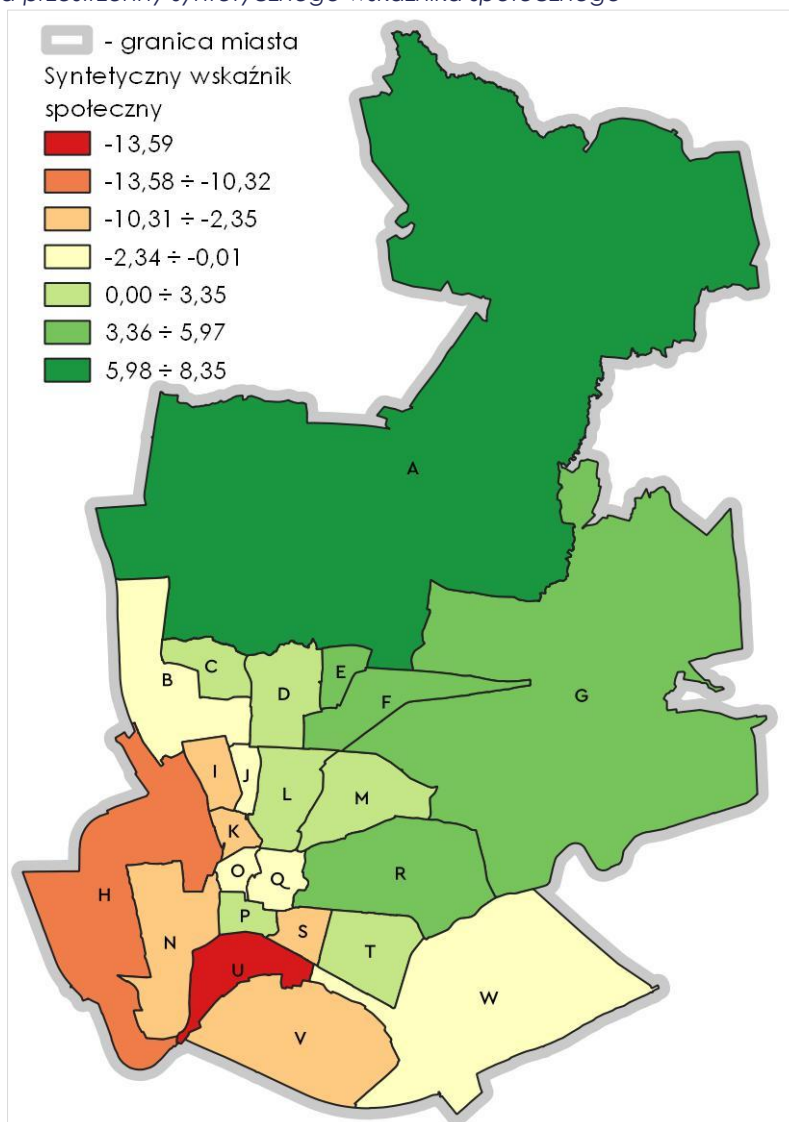
Z obszarami z kumulacją zjawisk kryzysowych mamy do czynienia w sytuacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Aby móc stwierdzić, że na danym terenie występuje taka sytuacja, dokonano sumowania wskaźników poszczególnych zjawisk, otrzymując syntetyczny wskaźnik społeczny (tab. 6). Wartość tego wskaźnika pozwala określić natężenie zjawisk kryzysowych na terenie danej jednostki analitycznej, im ta wartość jest mniejsza – tym większe natężenie zjawisk kryzysowych. W tabeli 6. pogrubioną czerwoną czcionką wyróżniono wartości syntetycznego wskaźnika społecznego poniżej średniej dla miasta.

Niekorzystne, ujemne wartości syntetycznego wskaźnika społecznego, czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 12 jednostkach: B, H, I, J, K, N, O, Q, S, U, V i W. Ich przestrzenne rozmieszczenie (ryc. 13) wskazuje na koncentrację tych zjawisk w południowo-zachodnich częściach miasta. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach U (-13,59) i H (-10,32), charakteryzujących się relatywnie niską liczbą ludności zamieszkałej (odpowiednio: 2 465 i 1 140 osób), a także niskimi wskaźnikami gęstości zaludnienia (odpowiednio: 2 347 i 245 osób/km²). W przypadku pozostałych jednostek wartość wskaźnika kształtowała się w granicach -5,22 ÷ -0,28, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: S (-5,22), K (-3,15), V (-2,97), N (-2,37) i I (-2,35).

Tabela 6. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników społecznych i syntetycznego wskaźnika społecznego

Jednostka	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Wykluczenie społeczne ze wzgl. na niepełnosprawność	Bezradność i zagrożenie wykluczeniem społecznym	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym	Zmiany demograficzne	Syntetyczny wskaźnik społeczny
A	0,73	0,04	1,19	1,37	1,01	0,74	3,26	8,35
B	-0,17	-0,25	0,30	-0,18	0,47	-0,37	-0,79	-0,98
C	1,06	0,26	0,45	0,85	0,75	0,18	-0,45	3,10
D	0,67	0,22	0,42	0,66	0,72	-0,12	0,54	3,11
E	0,78	2,18	0,58	1,34	0,98	0,39	-0,35	5,90
F	0,70	1,34	0,45	1,19	0,86	0,66	0,76	5,97
G	0,03	1,01	0,88	0,81	1,12	0,51	0,34	4,71
H	-2,48	-1,36	-1,17	-1,99	-2,70	-0,09	-0,52	-10,32
I	0,12	-0,16	-0,06	-0,74	-0,69	-0,45	-0,37	-2,35
J	-0,09	0,45	0,35	-0,27	0,38	-0,24	-0,86	-0,28
K	0,12	-0,47	-0,70	-0,47	-0,15	-0,54	-0,94	-3,15
L	0,29	0,68	0,43	-0,02	0,83	-0,18	-0,85	1,17
M	0,26	0,05	1,25	1,37	-0,87	0,11	0,86	3,03
N	0,00	-0,57	-1,76	-0,43	-0,65	1,40	-0,36	-2,37
O	-0,15	0,25	0,05	-0,99	0,39	-0,08	-0,82	-1,33
P	0,19	0,94	0,07	0,41	0,13	0,48	0,10	2,33
Q	0,32	-0,11	-0,20	-0,47	-0,18	0,09	-0,81	-1,34
R	0,75	-0,16	0,39	0,60	0,14	0,37	1,27	3,36
S	-0,86	-0,64	-0,62	-0,82	-1,28	-0,20	-0,80	-5,22
T	0,85	-0,06	0,39	0,39	0,65	0,10	0,84	3,16
U	-3,08	-1,59	-1,97	-2,36	-2,27	-1,64	-0,68	-13,59
V	-0,24	-0,71	-0,32	-0,57	0,64	-1,14	-0,64	-2,97
W	0,19	-1,35	-0,40	0,31	-0,30	-0,01	1,27	-0,30

Rycina 13. Rozkład przestrzenny syntetycznego wskaźnika społecznego

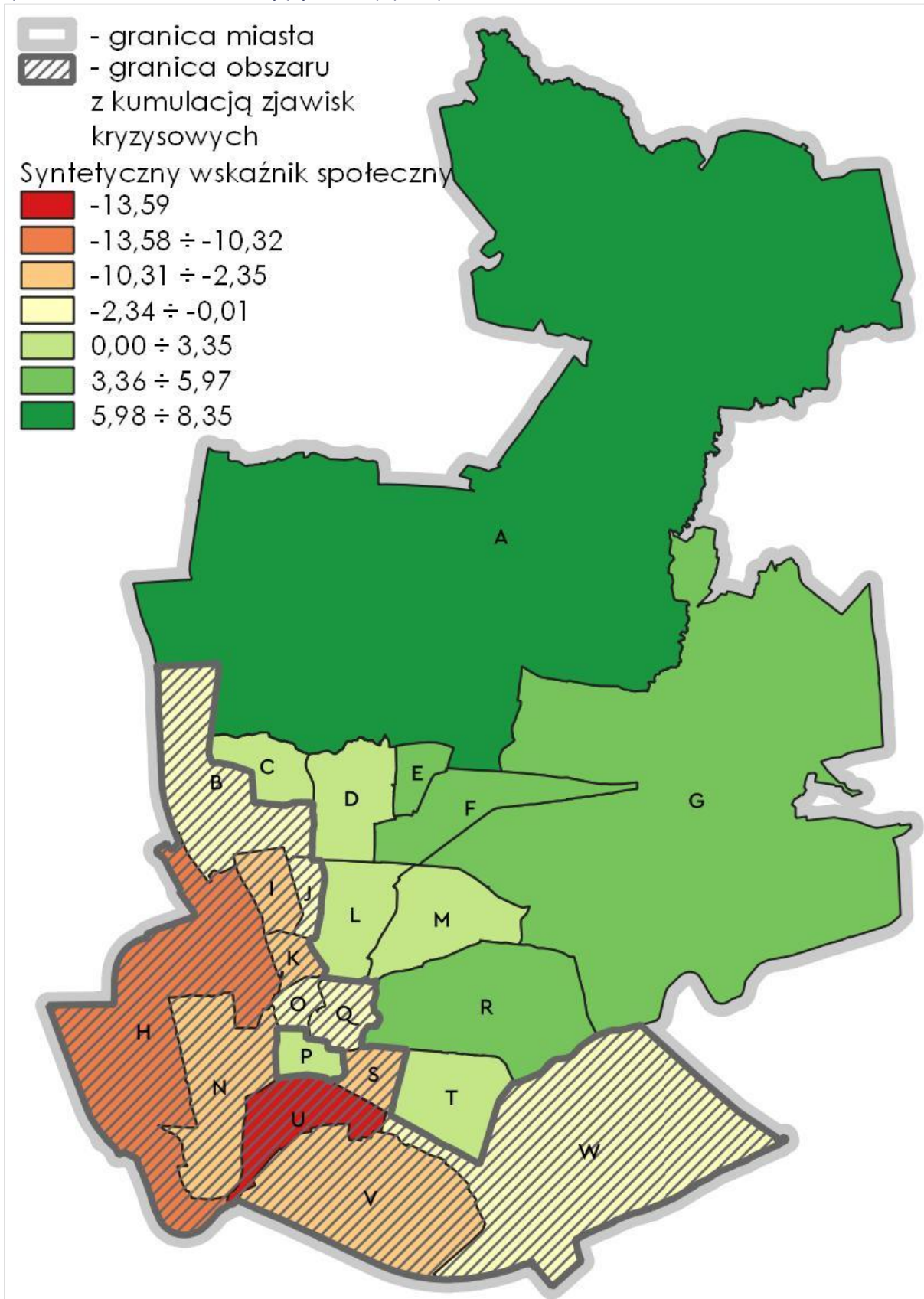
Stosownie do zapisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przedsięwzięcia rewitalizacyjne prowadzi się na terenach charakteryzujących się występowaniem stanu kryzysowego. Obszar miasta znajdujący się w takim stanie to taki obszar, w którym mamy do czynienia z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zjawisk społecznych za obszary z kumulacją zjawisk kryzysowych należy uznać te jednostki, dla których syntetyczny wskaźnik społeczny przyjmuje wartości ujemne, co świadczy o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych.

W związku z powyższym obszarami miasta z kumulacją zjawisk kryzysowych miasta Elbląg należy uznać tereny jednostek: B, H, I, J, K, N, O, Q, S, U, V i W (tab. 7, ryc. 14).

Tabela 7. Zestawienie wartości wskaźników dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych

Jednostka	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Wykluczenie społeczne ze wzgl. na niepełnosprawność	Bezradność i zagrożenie wykluczeniem społecznym	Kapitał społeczny i uczestnictwo w życiu publicznym	Zmiany demograficzne	Syntetyczny wskaźnik społeczny	Powierzchnia [km ²]	Ludność [osoby]
B	-0,17	-0,25	0,30	-0,18	0,47	-0,37	-0,79	-0,98	2,14	7 121
H	-2,48	-1,36	-1,17	-1,99	-2,70	-0,09	-0,52	-10,32	4,64	1 140
I	0,12	-0,16	-0,06	-0,74	-0,69	-0,45	-0,37	-2,35	0,49	6 560
J	-0,09	0,45	0,35	-0,27	0,38	-0,24	-0,86	-0,28	0,27	4 294
K	0,12	-0,47	-0,70	-0,47	-0,15	-0,54	-0,94	-3,15	0,28	3 167
N	-0,001	-0,57	-1,76	-0,43	-0,65	1,40	-0,36	-2,37	1,85	3 012
O	-0,15	0,25	0,05	-0,99	0,39	-0,08	-0,82	-1,33	0,26	2 888
Q	0,32	-0,11	-0,20	-0,47	-0,18	0,09	-0,81	-1,34	0,49	6 428
S	-0,86	-0,64	-0,62	-0,82	-1,28	-0,20	-0,80	-5,22	0,41	4 800
U	-3,08	-1,59	-1,97	-2,36	-2,27	-1,64	-0,68	-13,59	1,05	2 465
V	-0,24	-0,71	-0,32	-0,57	0,64	-1,14	-0,64	-2,97	3,00	5 025
W	0,19	-1,35	-0,40	0,31	-0,30	-0,01	1,27	-0,30	6,04	4 504

Rycina 14. Jednostki z kumulacją zjawisk kryzysowych

6 DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przepisami ustawowymi, obszar miasta, na którym występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, czyli znajdujący się w stanie kryzysowym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej jednego z negatywnych zjawisk (art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji):

- gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych, w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

SFERA GOSPODARCZA

Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej analizowano na podstawie trzech wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 8), tj.:

- liczba podmiotów gospodarczych wg miejsca prowadzenia działalności na 1 000 mieszkańców,
- stosunek podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność w latach 2016-2021 do ogólnej liczby podmiotów w jednostce [%],
- stosunek podmiotów gospodarczych wykreślonych w latach 2016-2021 do ogólnej liczby podmiotów w jednostce [%].

Dane do analiz pozyskano z CEIDG. W pracach analitycznych przyjęto, że negatywne zjawiska gospodarcze w większym stopniu oddają wskaźniki dotyczące słabej kondycji przedsiębiorstw. Z tego powodu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników gospodarczych, wskaźnikom dotyczącym wyrejestrowanych podmiotów w latach 2016-2021 przyznano wagę 0,4, zaś pozostałym – wagę 0,3. Na rycinie 15. przedstawiono przestrzenny rozkład syntetycznego wskaźnika gospodarczego dla jednostek analitycznych obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Z tego rozkładu wynika, że szczególne nagromadzenie niekorzystnych zjawisk gospodarczych ma miejsce głównie w centralnej części miasta.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery gospodarczej (tab. 9), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 12 jednostkach: B, C, D, E, F, I, J, L, M, R, S i V. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce C (-1,44), charakteryzującej się jedną z najwyższych liczb mieszkańców (7 269osób) i jednym z najwyższych wskaźników gęstości zaludnienia

(11 433 osób/km²). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-1,06 \div -0,08$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: L (-1,06) oraz I i J (po -0,86).

SFERA ŚRODOWISKOWA

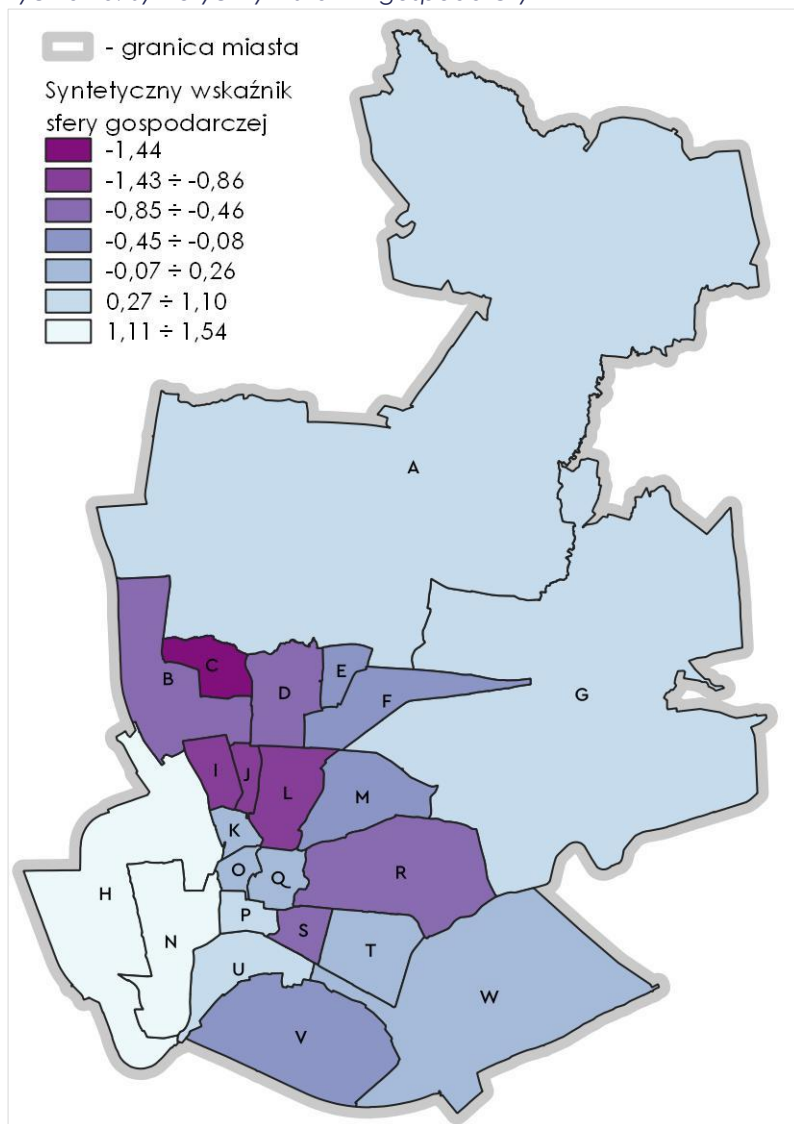
Negatywne zjawiska w sferze środowiskowej analizowano na podstawie trzech wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 8), tj.:

- ilość płyt azbestowo-cementowych na km² pow. jednostki [kg/km²],
- liczba osób narażonych na hałas na 1000 mieszkańców jednostki; w analizie uwzględniono zasięg immisji hałasu dla wartości $L_{DWN} = 55$ dB, którego źródłem są: ruch drogowy, kolej, lotnisko, przemysł i tramwaje,
- wielkość emisji CO₂ na 1000 mieszkańców jednostki [Mg/1000 mieszk.].

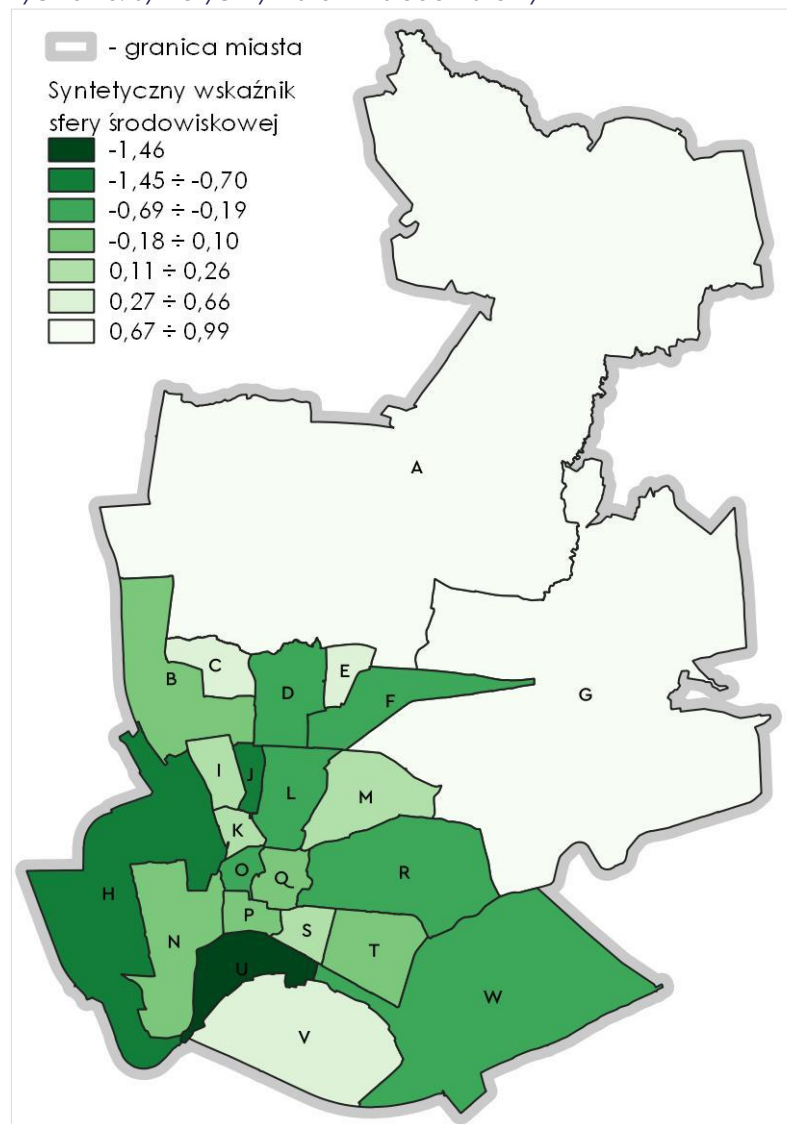
W analizie przyjęto, że negatywne zjawiska środowiskowe w nieznacznie większym stopniu oddaje wskaźnik dotyczący liczby osób narażonych na hałas ze względu na to, że jest to zjawisko najbardziej odczuwalne przez mieszkańców. Z tego względu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników środowiskowych, wskaźnikowi dotyczącemu hałasu przyznano wagę po 0,4, zaś pozostałym – po 0,3. Na rycinie 16. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika środowiskowego dla jednostek analitycznych obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Na podstawie tego rozkładu można stwierdzić, że szczególne nagromadzenie niekorzystnych zjawisk środowiskowych ma miejsce głównie w południowej części miasta.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery środowiskowej (tab. 9), czyli poniżej średniej dla miasta odnotowano w 12 jednostkach: B, D, F, H, J, L, O, P, R, T, U i W. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce U (-1,46), natomiast w przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach $-0,78 \div -0,01$, przy czym najniższe wartości odnoszą się do jednostek: J (-0,78) i H (-0,70), z których jednostka J jest najgęściej zaludnioną jednostką (16 129 osób/km²).

Rycina 15. Syntetyczny wskaźnik gospodarczy

Rycina 16. Syntetyczny wskaźnik środowiskowy

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej analizowano na podstawie trzech wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 8), tj.:

- stosunek powierzchni terenów zagrożonych powodzią do powierzchni ogólnej jednostki [%],
- stosunek terenów poza izochroną 15 min dojazdu do przedszkola i/lub szkoły podstawowej do powierzchni ogólnej jednostki [%],
- stosunek terenów zielonych, biologicznie czynnych do powierzchni ogólnej jednostki [%].

W analizie przyjęto, że negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w większym stopniu oddaje wskaźnik dotyczący dostępności usług oświaty i przedszkolnych oraz dostępności terenów zielonych. Z tego powodu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych, wskaźnikom tym przypisano wagi po 0,4, zaś wskaźnikowi dotyczącemu zagrożenia powodziowego – 0,2. Na rycinie 17. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego dla jednostek analitycznych obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Jego przestrzenne rozmieszczenie obrazuje niekorzystną sytuację w kontekście zjawisk sfery przestrzenno-funkcjonalnej występującą w obszarze jednostek położonych wzdłuż południowo-wschodnich i południowo-zachodnich granic miasta.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery przestrzenno-funkcjonalnej (tab. 9), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 10 jednostkach: B, F, G, H, M, N, R, U, V i W. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce H (-1,28), charakteryzującej się jedną z najniższych liczb mieszkańców (1 140 osób) i jednym z najniższych wskaźników gęstości zaludnienia (245 osób/km²). W przypadku pozostałych jednostek, wartość ta kształtowała się w granicach -0,52 ÷ -0,10, przy czym najniższe wartości dotyczą jednostek: N (-0,52), G (-0,48), B (-0,47), W (-0,43) i M (-0,42).

SFERA TECHNICZNA

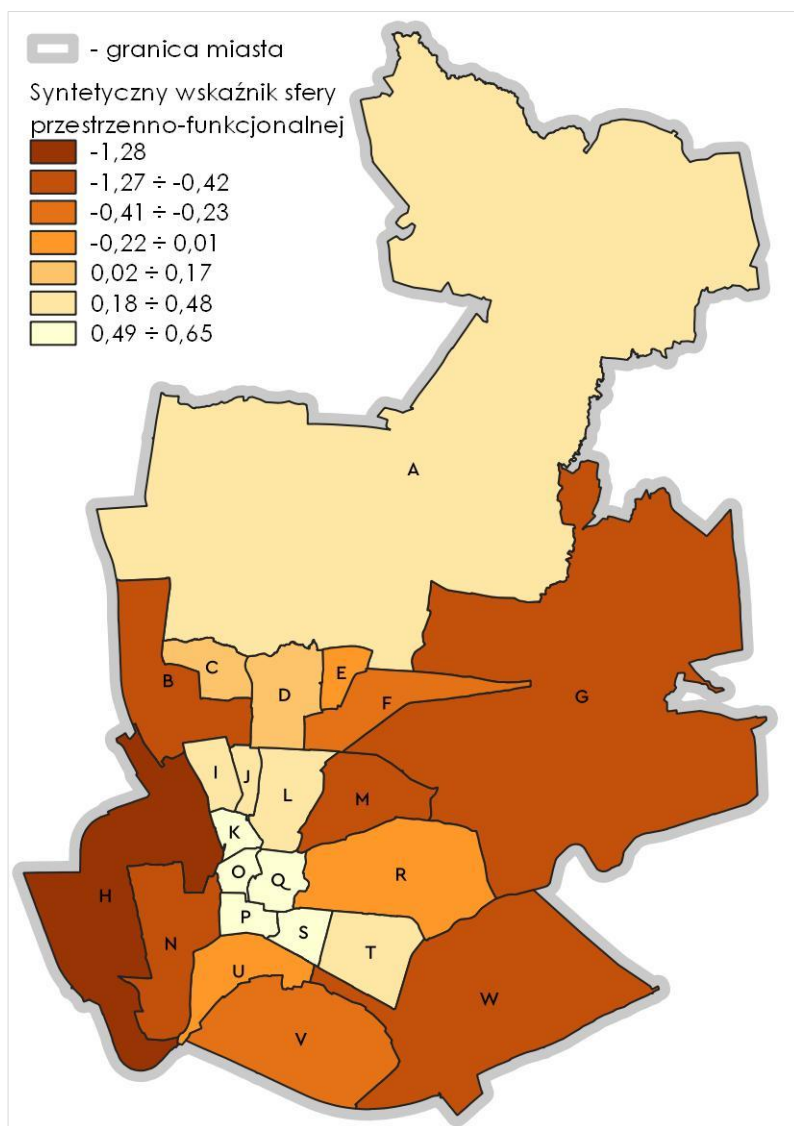
Negatywne zjawiska w sferze technicznej analizowano na podstawie trzech wskaźników cząstkowych (obliczone wartości wskaźników przedstawia tabela 8), tj.:

- stosunek liczby mieszkań komunalnych bez c.o. i c.w.u. do liczby lokali komunalnych [%],
- stosunek liczby mieszkań komunalnych bez łazienki i/lub wc do liczby lokali komunalnych [%],
- liczba budynków urzędu miasta niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na 1 km².

W analizie przyjęto, że na obraz negatywnych zjawisk w sferze technicznej większy wpływ mają wskaźniki dotyczące mieszkań komunalnych bez łazienki i/lub wc oraz c.o. i c.w.u. Z tego powodu przy sumowaniu cząstkowych wskaźników technicznych, wskaźnikom tym przypisano wagi po 0,4, zaś wskaźnikowi dotyczącemu niedostosowania budynków urzędu miasta do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – wagę 0,2. Na rycinie 18. przedstawiono przestrzenny rozkład wskaźnika technicznego, obliczonego jako sumę ważoną zestandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych. Na podstawie tego rozkładu można stwierdzić, że szczególne nagromadzenie niekorzystnych zjawisk w sferze technicznej ma miejsce głównie w centralnej i południowo-zachodniej części miasta.

Ujemne wartości syntetycznego wskaźnika sfery technicznej (tab. 9), czyli poniżej średniej dla miasta, odnotowano w 12 jednostkach: B, C, H, K, M, N, Q, S, T, U, V i W. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce M (-1,22), charakteryzującej się jednym z niższych wskaźników ludności zamieszkałej (- 1 505miesz.) i jednym z niższych wskaźników gęstości zaludnienia (1 098 osób/km²). W przypadku pozostałych jednostek wartość ta kształtowała się w granicach -0,91 ÷ -0,05, przy czym najniższe wartości dotyczą dwóch jednostek: N (-0,91) i H (-0,86).

Rycina 17. Syntetyczny wskaźnik przestrzenno-funkcyjny

Rycina 18. Syntetyczny wskaźnik techniczny

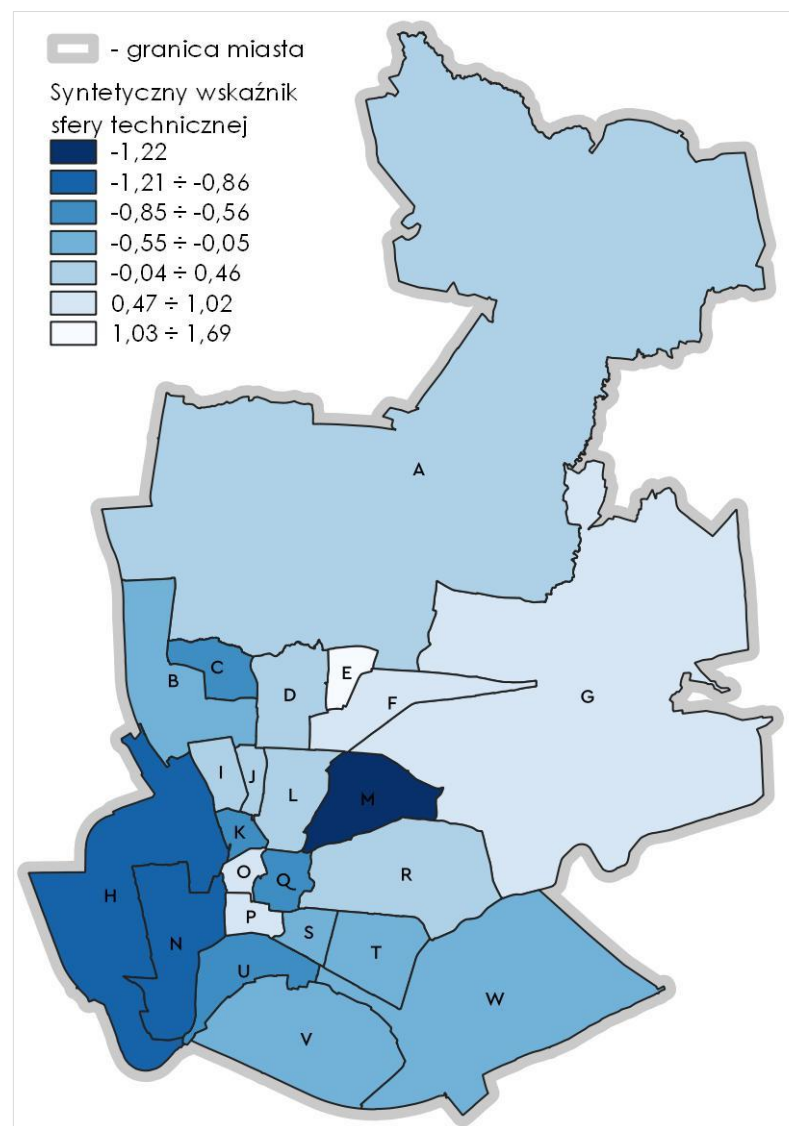

Tabela 8. Zestawienie wskaźników dla analizowanych zjawisk sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Oznaczenie jednostki	Liczba podmiotów gospodarczych wg miejsca prowadzenia działalności / 1 000 mieszk.	Stosunek podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność w latach 2016-2021 do ogólnej liczby podmiotów [%]	Stosunek podmiotów gospodarczych wykreślonych w latach 2016-2021 do ogólnej liczby podmiotów [%]	Ilość płyt azbestowo-cementowych na km ²	Liczba osób narażonych na hałas / 1000 mieszk.	Wielkość emisji CO ₂ / 1000 mieszk. [Mg/1k mieszk.]	Stosunek pow. terenów zagrożonych powodzią do pow. ogólnej jednostki [%]	Stosunek terenów poza izochroną 15 min dojazdu do przedszkola i/lub szkoły podstawowej do pow. ogólnej jednostki [%]	Stosunek terenów zielonych/biologicznie czynnych do pow. ogólnej jednostki [%]	Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami / 1 km ²	Stosunek liczby mieszkań komunalnych bez c.o. i c.w.u. do liczby lokali komunalnych [%]	Stosunek liczby mieszkań komunalnych bez łazienki i/lub wc do liczby lokali komunalnych [%]
Sfera	gospodarcza			środowiskowa			przestrzenno-funkcjonalna			techniczna		
A	116,85	17,12	28,29	3769,42	148	16,64	0,65	99,88	91,94	0,00	98,21	7,14
B	57,72	19,22	41,12	13900,57	483	39,32	18,19	80,76	41,05	0,00	75,43	22,11
C	50,35	20,77	54,37	1926,60	287	8,12	0,00	42,46	44,04	0,00	95,83	29,17
D	80,02	19,40	49,00	48560,27	234	16,69	0,00	41,91	20,91	0,00	60,09	12,11
E	54,66	17,96	37,68	0,00	365	0,00	0,00	56,73	27,09	0,00	0,00	0,00
F	75,43	18,48	38,71	20627,00	488	151,15	0,00	78,38	51,52	0,00	36,00	10,00
G	117,59	15,65	29,13	3455,63	155	760,16	0,00	99,81	91,40	0,00	45,83	0,00
H	135,09	11,69	33,77	25355,66	673	2233243,13	76,44	93,76	62,66	0,00	93,85	40,78
I	50,15	20,36	44,98	0,00	488	12,42	0,00	34,57	16,47	2,06	47,67	10,34
J	58,92	22,53	43,08	30389,42	661	7,66	0,00	14,32	7,51	0,00	51,23	24,14
K	59,68	16,93	33,33	0,00	500	8,56	0,00	0,00	7,23	0,00	91,89	36,49
L	59,28	23,74	44,84	18319,17	513	1,64	0,00	36,95	24,18	0,00	70,52	17,34
M	82,39	28,23	25,00	4984,71	460	317,16	0,00	94,75	67,12	0,00	100,00	50,00
N	167,66	14,06	31,68	21993,81	340	63,54	41,52	62,01	40,44	0,54	93,86	38,99
O	104,57	19,87	35,10	0,00	782	118,47	0,00	0,00	7,81	0,00	35,68	7,57
P	125,55	16,67	36,33	863,48	603	4,45	0,00	0,00	25,60	2,84	11,06	4,81
Q	68,76	19,23	33,71	3662,77	551	1,50	0,00	0,37	26,45	4,07	48,51	27,69
R	70,12	22,20	40,88	22765,44	535	26,36	0,00	66,48	67,57	0,35	64,59	18,29
S	68,13	20,49	44,65	1975,68	476	78,99	0,00	0,00	19,60	0,00	70,91	33,10
T	80,28	21,11	31,76	29842,81	315	26,99	0,00	32,55	35,43	0,00	76,36	31,27
U	148,48	14,48	37,70	37120,95	905	14097,74	0,48	67,55	20,95	0,95	82,35	36,86
V	56,72	19,65	38,60	7744,03	318	45,05	0,15	83,22	70,02	0,00	63,04	34,68
W	82,15	17,30	37,03	16515,14	563	581,43	0,00	96,15	70,03	0,00	94,31	17,07

Niekorzystne, tj. ujemne wartości syntetycznych zestandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wyróżnione zostały w tabeli 9. czerwoną czcionką.

Tabela 9. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Oznaczenie	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
A	1,01	0,99	0,32	0,04
B	-0,46	-0,03	-0,47	-0,05
C	-1,44	0,66	0,17	-0,56
D	-0,74	-0,25	0,17	0,46
E	-0,18	0,53	0,01	1,69
F	-0,10	-0,19	-0,23	0,87
G	1,10	0,91	-0,48	1,02
H	1,33	-0,70	-1,28	-0,86
I	-0,86	0,26	0,26	0,30
J	-0,86	-0,78	0,48	0,24
K	0,21	0,24	0,65	-0,71
L	-1,06	-0,19	0,23	0,16
M	-0,08	0,21	-0,42	-1,22
N	1,54	0,10	-0,52	-0,91
O	0,26	-0,38	0,65	0,95
P	0,66	-0,01	0,65	0,84
Q	0,07	0,05	0,64	-0,60
R	-0,60	-0,34	-0,10	0,15
S	-0,69	0,25	0,65	-0,30
T	0,13	-0,01	0,28	-0,33
U	0,97	-1,46	-0,12	-0,76
V	-0,36	0,47	-0,29	-0,23
W	0,17	-0,26	-0,43	-0,19

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano na podstawie wartości zestandaryzowanych wskaźników dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Stosownie do zapisów ustawy o rewitalizacji, jako kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego zastosowano:

- występowanie w jednostce koncentracji zjawisk kryzysowych, tj. zidentyfikowane ujemne wartości syntetycznego wskaźnika społecznego,
- występowanie w jednostce negatywnych zjawisk przynajmniej w jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, tj. zidentyfikowane ujemne wartości syntetycznego wskaźnika dla danej sfery.

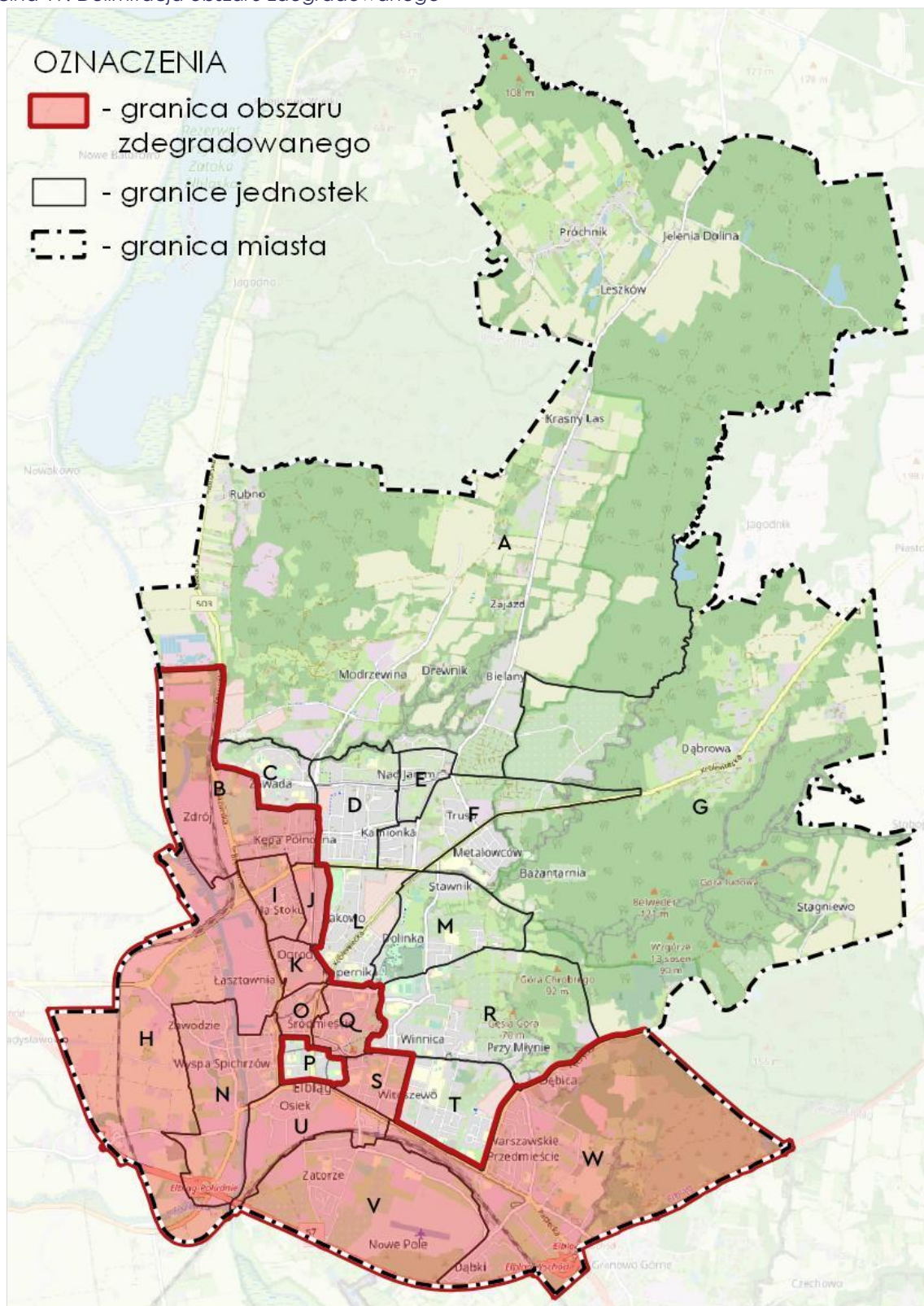
W każdej z jednostek, w których zidentyfikowano koncentrację zjawisk kryzysowych, odnotowano negatywne zjawiska co najmniej w jednej z pozostałych sfer.

W związku z powyższym **jako obszar zdegradowany miasta Elbląg wskazuje się tereny jednostek nr: B, H, I, J, K, N, O, Q, S, U, V i W** (tab. 10, ryc. 19).

Tabela 10. Zestawienie danych dla obszaru zdegradowanego

Jednostka	Syntetyczny wskaźnik społeczny	Syntetyczny wskaźnik gospodarczy	Syntetyczny wskaźnik środowiskowy	Syntetyczny wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny	Syntetyczny wskaźnik techniczny	Powierzchnia [km ²]	Ludność [osoby]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
B	-0,98	-0,46	-0,03	-0,47	-0,05	2,14	7 121	3 322
H	-10,32	1,33	-0,70	-1,28	-0,86	4,64	1 140	245
I	-2,35	-0,86	0,26	0,26	0,30	0,49	6 560	13 503
J	-0,28	-0,86	-0,78	0,48	0,24	0,27	4 294	16 129
K	-3,15	0,21	0,24	0,65	-0,71	0,28	3 167	11 444
N	-2,37	1,54	0,10	-0,52	-0,91	1,85	3 012	805
O	-1,33	0,26	-0,38	0,65	0,95	0,26	2 888	11 272
Q	-1,34	0,07	0,05	0,64	-0,60	0,49	6 428	13 080
S	-5,22	-0,69	0,25	0,65	-0,30	0,41	4 800	11 758
U	-13,59	0,97	-1,46	-0,12	-0,76	1,05	2 465	2 347
V	-2,97	-0,36	0,47	-0,29	-0,23	3,00	5 025	1 676
W	-0,30	0,17	-0,26	-0,43	-0,19	6,04	4 504	746
RAZEM						20,92 (26%)	51 404 (48%)	2 385

Rycina 19. Delimitacja obszaru zdegradowanego

7 DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji, jako obszar rewitalizacji wyznacza się obszar miasta obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który:

- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej, (rozdz. 5), gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (rozdz. 6),
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i na którym miasto zamierza prowadzić rewitalizację,
- nie przekracza obszarowo 20% powierzchni gminy,
- jest zamieszkiwany przez max 30% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

W procesie delimitacyjnym, jako obszar zdegradowany wskazano obszar składający się z jednostek: B, H, I, J, K, N, O, Q, S, U, V i W (tab. 10, ryc. 19). Uwzględniając kryteria ustawowe, niemożliwym jest wskazanie całego obszaru zdegradowanego, jako obszaru rewitalizacji, ze względu na ograniczenia ludnościowe i powierzchniowe. Cały obszar zdegradowany zamieszkuje niespełna 47% mieszkańców miasta, co znacznie przekracza ustawowo dopuszczalny wskaźnik 30%, a powierzchnia obszaru zdegradowanego obejmuje ponad 26% powierzchni całego miasta, co również przekracza ustawowy wskaźnik 20% powierzchni gminy.

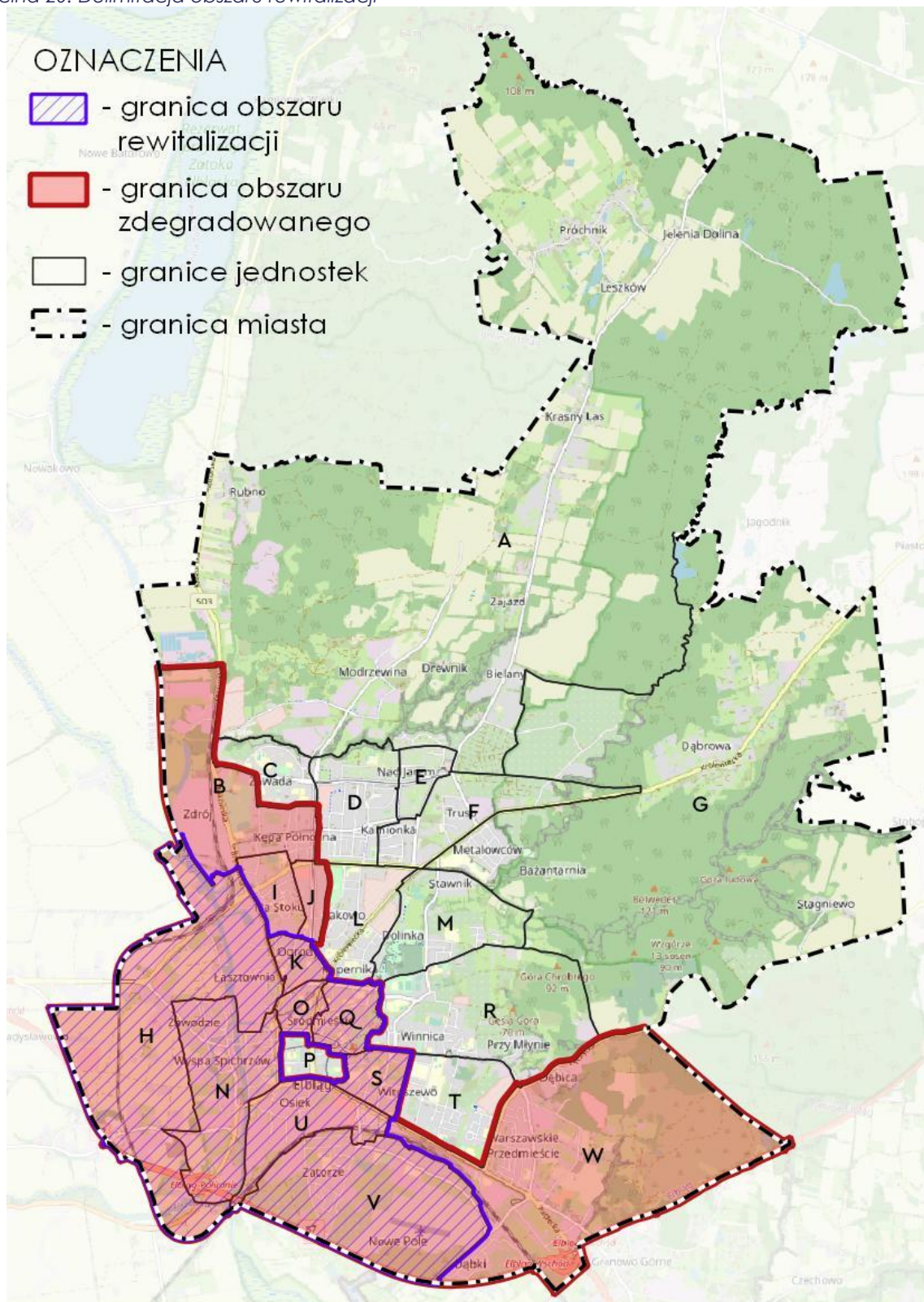
Przy określaniu zasięgu obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę jednostki, dla których zidentyfikowano najniższe wartości syntetycznego wskaźnika w sferze społecznej (w przedziale od -13,59 do -1,33), tj. jednostki: H, I, K, N, O, Q, S, U i V. Tak określony obszar o powierzchni 12,47 km² (16%) zamieszkuje 33 966 mieszkańców, tj. 32% ogólnej liczby mieszkańców miasta. W celu dotrzymania kryterium wskaźnika ludnościowego, biorąc pod uwagę kryterium ciągłości i zwartości potencjalnego obszaru rewitalizacji, proponuje się nie uwzględniać w jego granicach jednostki I, charakteryzującej się jednym z najniższych wskaźników sfery społecznej.

Uwzględniając powyższe **jako obszar rewitalizacji rekomenduje się uznać tereny jednostek: H, K, N, O, Q, S, U i V** (tab. 12, ryc. 20), tworzące trzy podobszary.

Tabela 11. Zestawienie powierzchni i liczby ludności obszaru rewitalizacji

Obszar	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności
Miasto	79,82	107 155
Obszar zdegradowany	20,92 (26%)	49 885 (47%)
Obszar rewitalizacji	11,98	28 925
w tym:	(15%)	(27%)
jednostka H	4,64	1 140
jednostka K	0,28	3 167
jednostka N	1,85	3 012
jednostka O	0,26	2 888
jednostka Q	0,49	6 428
jednostka S	0,41	4 800
jednostka U	1,05	2 465
jednostka V	3,00	5 025

Rycina 20. Delimitacja obszaru rewitalizacji

SPIS RYCIN

Rycina 1. Jednostki analityczne w Lokalnym Programie Rewitalizacji Elbląga 2020+	4
Rycina 2. Podział miasta na jednostki analityczne	5
Rycina 3. Zestandaryzowany wskaźnik bezrobocia	15
Rycina 4. Zestandaryzowany wskaźnik ubóstwa	15
Rycina 5. Zestandaryzowany wskaźnik przestępczości	17
Rycina 6. Zestandaryzowany wskaźnik wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność	17
Rycina 7. Zestandaryzowany wskaźnik bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym	19
Rycina 8. Zestandaryzowany wskaźnik kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym	19
Rycina 9. Zestandaryzowany wskaźnik demograficzny	21
Rycina 10. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – jęz. polski.....	21
Rycina 11. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – matematyka	22
Rycina 12. Średnia wyników z egzaminu ósmoklasisty – jęz. angielski	22
Rycina 13. Rozkład przestrzenny syntetycznego wskaźnika społecznego.....	25
Rycina 14. Jednostki z kumulacją zjawisk kryzysowych	27
Rycina 15. Syntetyczny wskaźnik gospodarczy	30
Rycina 16. Syntetyczny wskaźnik środowiskowy	30
Rycina 17. Syntetyczny wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny	33
Rycina 18. Syntetyczny wskaźnik techniczny	33
Rycina 19. Delimitacja obszaru zdegradowanego	37
Rycina 20. Delimitacja obszaru rewitalizacji	39

SPIS TABEL

Tabela 1. Jednostki analityczne - zestawienie.....	6
Tabela 2. Zestawienie danych analitycznych	7
Tabela 3. Lista wskaźników	9
Tabela 4. Zestawienie wartości wskaźników dla analizowanych zjawisk sfery społecznej	13
Tabela 5. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2021 r.	23
Tabela 6. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników społecznych i syntetycznego wskaźnika społecznego	24
Tabela 7. Zestawienie wartości wskaźników dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych	26
Tabela 8. Zestawienie wskaźników dla analizowanych zjawisk sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	34
Tabela 9. Zestawienie zestandaryzowanych wskaźników dla sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	35
Tabela 10. Zestawienie danych dla obszaru zdegradowanego	36
Tabela 12. Zestawienie powierzchni i liczby ludności obszaru rewitalizacji	38